

dan zegt, welk is het teeken van de wedergeboorte? En daar wordt gezegd het geloof, hoogachtinge, armoede des geestes, bidden, dat gij dan zoudt zeggen, welk is het teeken van 't geloof, van de hoogachting, van de armoede des geestes? Dan zult gij begraven worden onder al die teekenen. Doet hetgeen wij zeggen, stelt eenige kapitale teekenen, die hoofdteekenen zijn, God zal anders tot u zeggen, dit geslacht verzoekt een teeken, en haar en zal geen teeken gegeven worden, dan het teeken Jona des Profeten, Matth. XII: 39. God gaf een kapitaal teeken, God gaf er wel zoo veel, maar zij achtten het niet; als gij teekenen vraagt; dan raakt gij de klem kwijt.

6. Deze bestieringen geven wij u : als gij uwe donkerheid te boven komt, wordt niet hoovaardig, denkt niet ik ben beter als mijn naaste ; dat is van God, dat een ander onder dezelfde teekenen sukkelt en gij vast gesteld wordt, de eere is uwe niet op dien weg.

7. Nog eens, als gij eenige teekenen hebt, zet ze nooit op rekening van den duivel, dien boozen geest. Weest teeder in 't werk van God den Heiligen Geest niet op de rekening des duivels te zetten. Hij zegt altemets, dat is van God niet ; 't is of hij zoo schoon wordt, dat hij u teekenen van genade insteken zal. Weest teeder dat gij den Heere niet bedroeft noch veracht, dat gij zoudt zeggen, ik heb nooit teekenen van genade gehad, of 't zijn maar gemeene teeken, het zijn geen ware, die kunnen in elk vallen. Gewent het u niet van de ware teekenen te zeggen, kan dat niet in een natuurlijk mensch vallen ? Dat gij het ais een gemeen werk zoudt rekenen ; dan zult gij uw leven niet terecht komen. Dit zeggen de mond-Christenen; als die de rechte teekenen van genade hooren, dat scheelt van hen als sibboleth van schibboleth, als maar eene gedaante en schijn van het wezen.

Dat is dan onze raad. Krijgt gij weinig teekenen, al was 't maar een of twee, veracht ze niet, als er een of twee druppeltjes regen komen, wie kan twifelen dat er niet meer volgen zal? Houdt uw een of twee teekenen vast, als ze schriftuurlijk bevestigd zijn, houdt er u mede vast. Gaat er mede, tot gij voor God staat; houdt er u mede vast, tot God u in uwen staat bevestigt. Als gij er u mede kunt vaststellen voor 't aangezichte van den Heere, dankt God, en geeft Hem de eere van 't werk. Stelt het werk Gods nooit op des boozen rekening. Bedroeft toch den Geest Gods niet. Spreekt nooit van de ware teekenen, of 't maar waren teekenen van een mond-, zeg-, nabij-Christen. En dan zult gij uw weg voorspoedig gaan, en God zal u licht geven.

In 't vervolg weder eenige teekenen. De Heere zegene dit alles aan ons, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-TWEE-EN-DERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH, XII : 20, 21,

Waarin de vijfde bestiering om de kenteekenen wel te gebruiken.

Wil lezen, Jes. LXI : 9, Allen, die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij zijn een zaad dat de Heere gezegend heeft. De lampen der wijzen gaan niet uit, noch hier, noch hier namaals, Matth. XXV. De regendroppelen, die God belooft, zijn er niet maar een, twee of drie, maar Hij regent totdat het aardrijk doorvochtigd is. Hij geeft ook zooveel geestelijken regen, totdat een ziel doorvochtigd is.

Die van God gezegend is, die krijgt allengskens meer zegen. Het is hier waar, wie heeft, dien zal gegeven worden, Matth. XIII : 12. Een vrome zegt altemets, die heeft al vijf talenten; Ik zal er nog vijf bij doen, zegt God ; niet alleen vijf, maar tien, maar dertig, maar honderd. En degene, die meent te hebben, die heeft niet; en zoo iemand meent iets te zijn, daar hij niets en is, die bedriegt hemzelve in zijn gemoed, Gal. VI : 3. Dat niet alleen, maar van dien zal genomen worden, 't zal hem al uit de hand vallen, ook dat hij heeft, Matth. XIII : 12. Maar het pad Mijner kinderen, zegt God, zal voortgaan, gelijk een schijnend licht, en lichten tot den vollen dag toe, Spr. IV : 18.

Wij hebben u heden over acht dagen acht blijken gegeven van 't gezegende zaad, waar dat aan te kennen is. Wij gaven u acht blijken van de mannelijke jaren, daar ze levendig en krachtig aan konden gekend worden, uitwendig en inwendig. En dat waren deze : 1. Door al de ontmoetingen en de bevindingen, die ze hadden van God en menschen, werden ze dapper gesterkt en vol groote couragie. 2. Zij waren vervuld door de kracht en den Geest des Heeren; dan kunnen ze wat meer uitstaan, ze kunnen voor een heet vuur staan, een zwaar kruis en vervaart hen niet. 3. Zij zorgden -dat ze in dorp en stad goede dienstknechten kregen, en als er goede zijn, ze zorgden er zoo voor, als ze in lijden komen, zij zwijgen niet, ze vreezen geen menschen, om ze wel te doen, al was het een koning. Obadja zei tegen Elia, hebt gij het niet gehoord, hoe ik honderd Propheten onderhouden heb?

4. Zij zochten een welgestelde kerkorde, die kleefden ze aan, Col. II : 6. Ik zag uwe ordeninge en vastigheid, zei Paulus, en ik verblijde mij er over. 5. Zij leiden zoo een gezetten cours in genade en godsvrucht, gij vond ze altijd dezelfde, dat ging zoo zijnen gang, wat hun ontmoette, in huis, buiten 's huis, onder menschen, alleen. 6. Zij konden wat opkroppen en zwijgen, ze vielen niemand teveel lastig, in wat gestalten en ontmoetingen zij kwamen, ze hielden het bij God alleen, zij behielpen zich met de genade van God den Heere. 7. Zij vergaderden mettertijd een heel hoopje teekenen van genade en heerlijkheid, zij werden rijk in Gode, de teekenen waren in hen niet schraal. 8. Het laatste teeken was : 't was hun al aangenaam, kwamen ze in een kerk daar vaste spijs was, of in eene kerk daar melk was, 't was hun even aangenaam ; ze kunnen niet zeggen waar ze meer nut van hebben, van de vaste spijs of van 't A, B der Christenen, dan is melk zoo goed als vaste spijs; ze verlangen altemets wel eens naar de melk die opgedischt wordt, gelijk als een kloek arbeidsman, die altijd vaste spijs eet, hij verlangt wel eens naar wat minder. Dat al zult gij bij dat gezegende zaad vinden in de mannelijke jaren, in het natuurlijke en in het geestelijke. Dat waren de drie en twintig maal acht teekenen.

Nu hebben wij in de honderd twee en dertigste predikatie voor de vier en twintigste maal er wederom deze acht. Welke?

1. Eerst, dat zij zeggen, Heere, ik wil liever goed zijn in de daad als in de achting der menschen, liever zoo, als dat ik kwaad in de daad zou zijn en goed in de achting der menschen. Openb. III : 1, Gij hebt den naam dat gij leeft, maar gij zijt dood. Die is een Jood, die het in 't verborgen is, ende de besnijdenis des harten in den geest, niet in de letter, is de besnijdenis ; wiens lof niet en is uit de menschen, maar uit God, Rom. II : 29. Naam en geen daad, neen, ik wil liever in de daad als in de achting goed zijn ; ik wil liever een Elia's hart hebben als een Achabs vertoonng, die een zak aan had en langzaam ging, 1 Kon. XXI : 27.

2. Het tweede blijk is : als hun zwarigheid ontmoet, zij beloven niet veel beterschap, en zoo ze het gedaan hebben, dan zijn ze zeer zorgvuldig om hetzelfde te betrachten. Zij zijn niet als Israël, gelijk er staat, zij vleiden Hem met haren mond, ende logen Hem met hare tonge, Ps. LXXVIII : 36. Maar ze zijn als David, Ik zal den beker der verlossinge opnemen en den name des Heeren aanroepen, Ps. CXVI : 13. Ik heb gesproken, zeggen ze, daar is wat uit mijn lippen gegaan en ik zal het doen. Ik heb wat gesproken in mijn zwarigheid, zei Hiskia. Welke? Dat ik mijne kinderen

de waarheid leeren zou en zoo al zachtjes voortgaan ; nu ben ik gezond geworden, nu wil ik het ook doen. Ik zeg: 1. Zij willen liever goed zijn in de daad, als in de achting der menschen. 2. In tijd van zwaarigheid beloven ze niet veel van zich te beteren, gelijk de wereld belooft, ze zullen zich zoo beteren. En zoo 't uit den mond van een kind Gods komt, ze zijn zoo zorgvuldig om het te vervullen.

3. Het derde is : ais ze dikwijls bidden en God antwoordt naar hun begeerte niet, maar Hij schijnt te zwijgen, dat is hun tot smarte en 't is hun als een zwaar kruis, als ze moeten zeggen, ik roep, maar Hij antwoordt niet, ik sta, maar Hij acht mij niet, ik schrei, maar Hij houdt zich als doof, ik kan het niet dragen. Danbezwijkt hun geest, dan zijn ze als degenen die in den kuil nederdalen, Ps. LXXXVIII : 5, Mijn God, mijn God, zeggen ze, waarom hebt Gij mij verlaten ? Verre zijnde van mijn verlossinge, van de woorden mijnes brullens 3 Mijn God, ik roep des daags, maar Gij en antwoordt niet; ende des nachts, ende ik en hebbe geen stilte, Ps. XXII : 3, 4.

4. Het vierde teeken, dat ze van God gezegend zijn, is : als God integendeel hen ontmoet op hun gewone wijze, dan krijgen ze als een nieuw leven, zij staan verwonderd en zeggen, toen ik een **weinigje** voortgegaan was, vond ik Hem, Hoogl. III : 4. Ik **zeide** -wel in mijn haasten, ik ben afgesneden van voor Uwe oogen; dan nog hoordet Gij de stemme mijner smeeking en als ik tot U riep, Ps. XXXI : 23. Is Uw oore tot mijn geroep, zeggen ze, tot het geroep van zoo een zondige als ik ben ?

5. Het vijfde teeken, dat ze een gezegend zaad zijn, is dit: zij verootmoedigen zich over die verdorvenheid, die zij in zich voelen, zoowel in den voorspoed als in den tegenspoed. Hoe kon Salomo voorspoedig zijn toen hij den tempel gebouwd had, als hij dat koninklijke gebed deed, 1. Kon. VIII. Hoe ootmoedig was hij in dien grootsten voorspoed ! Als iemand gezondigd zal hebben, **zeide** hij, en hij richt zijn harte naar dit huis, en bidt om vergeving, zult Gij het hem dan vergeven ? Hij lag de verdorvenheid van zijn hart open in den tegenwoordigen en toekomstigen tijd. Job, in dien **grooten** voorspoed roept hij alle zijne kinderen bijeen en zij gaan met elkander naar God. Hij zegt, mijne kinderen mochten zich bezondigd hebben, Job I : 5. David, in dien voorspoed, eer die- engel met zijn uitgetrokken zwaard kwam, zoo sloeg hem zijn harte over het verheffen van zijn harte; als zij den engel zagen staan, hij en de oudsten, ze bogen zich. Dat is het vijfde teeken, in den grootsten voorspoed verootmoedigen zij zich **zoo** wel als in den tegenspoed.

6. Het zesde teeken is : ze gaan de zonden verlaten eer ze hen verlaten. Wanneer verlaten ze hen ? Als ze gaan sterven, als ze oud worden, als zij er' de gelegenheid en de kracht niet meer toe hebben, dan verlaten ze hen. Al is er geen blijkelyk gevaar, zouden zij ze dan niet willen doen? Neen. Ja al was er blijkelyke hulp en winst door te doen, zouden zij ze dan ook al niet doen ? Neen, al was er geen gevaar en al hadden ze de hulp in de poort, al waren er tien voor mij, zeggen ze, en geen een tegen mij, ik verlate ze.

7. Het zevende teeken is: ze zijn zoo ontsteld over de geestelijke oordeelen, als de wereld kan zijn over de lichamelijke. Over wat oordeelen? Over dwalingen in de leere, over eene dorre bedieninge, over gebrek van middelen, over blindheid in 't verstand, over een hard harte. Ik kan zoo niet schreien, ik ben zoo week niet, 't afwezen -van God kan ik niet dragen, daar zijn ze meer over ontsteld als de wereld over lichamelijke oordeelen. Wat kunnen ze een getier en geschreeuw maken, wat zijn de monden vol klachten ? De geestelijke oordeelen zijn hun een doodsteek in hun beenderen. In de verstoktheid des harten en andere geestelijke oordeelen, dan zeggen ze, waarom verstokt gij ons harte 3 waarom leven wij onder zoo een dorre bedieninge ? waarom zijn wij in zulk een perijkel van dwalinge ?

8. Het achtste teeken is : dat ze eer en meer week worden door te denken aan de liefde en goedheid Gods, als om Zijne rechtvaardigheid. Het overdenken van de liefde, de goedheid, de barmhartigheid Gods beweegt meer hun hart als de rechtvaardigheid, Jes. LV : 7, vergeeft Gij menigvuldig, dat doet mij smelten. Ik vermag niet vanwege Uwe liefde, zeggen ze. Ik vermocht niet vanwege Zijne hoogheid, zegt Job, kap. XXXI: 23. De tranen, die ze van liefde schreien, wasschen en reinigen hen met het bloed en den Geest van Christus ; 't zijn niet alleen reinigende, maar ook reformeerende tranen. Dat is het achtste teeken.

Ik zal ze nog eens herhalen. 1. Zij hebben liever de goede daad, als een goede achting. 2. Is Gods hand zwaar, zij beloven niet veel; hebben ze het gedaan, ze zijn zeer zorgvuldig om het te vol brengen ; ze werken niet als de wereld, die belooft, maar hun beloften blijven ziek te bed liggen. 3. Antwoordt God niet op hun smeekingen, ze smelten. 4. Antwoordt God zoo, dat ze hun begeerte krijgen, ze hebben den Heere lief, Ps. CXVI :1, Dat is de stemme mijnes liefsten, zeggen ze, Hoogl. II : 8. 5. Dan, zij verootmoedigen zich over de zonde, zelfs in den grootsten voorspoed zoowel als in den tegenspoed. 6. Zij verlaten de zonde,

eer dat zij hen verlaat, al is er geen gevaar, al kunnen ze hulpe hebben. 7. Ze zijn meer ontsteld over de geestelijke oordeelen, als de wereld over de lichamelijke slagen. 8. Zij vreezen en eeren God meer om Zijne liefde als om Zijne rechtvaardigheid; Zijne barmhartigheid breekt hun harte, Zijne liefde, goedheid, vriendelijkheid doet hen meer smelten als de slagen. Luc. VII, die vrouwe lag in haar tranen, dat ze zulk een liefde genoten had.

Daar hebt gij voor de vier en twintigste maal acht teekenen; als het God belieft, zult gij er in 't vervolg nog al meer hebben.

Deze stoffe hebben wij over acht dagen verhandeld. Eerst zeiden wij, verveelt u deze stoffe? Dat zochten wij weg te nemen. Uw harte zeide misschien, ik wou dat gij tot wat anders te verhandelen overging. Dat zochten wij zoo weg te nemen: 1. De dingen van de wereld vervelen u niet, daar zegt gij wel van, ik wou dat ik ze nog eens hoorde. 2. En die zijn altemaal ijdel en zondig. 3. Verveelt het u, het is een teeken dat uwe ziel niet wel gesteld is; dat een mensch aan eene tafel vol schoone en gezonde spijs zat te rekken en te gapen en te geeuwen, zoudt gij niet zeggen, dat mensch is niet wei? 4. Ziet gij wel gaarne een werk half volmaakt? Als gij een huis ging bouwen, zoudt gij het wel half gebouwd laten staan? De groote God schiep zoolang, tot Hij het volbouwd had.

Toen gaven wij u voor de vierde maal eenige bestieringen, hoe de teekenen te gebruiken tot vaststelling van genade en heerlijkheid. Wij zeiden, al hebt gij niet veel blijken, veracht ze daarom niet, en wacht op meer. Wij zeiden, vraagt niet al gedurig naar nieuwe teekens, gij mocht zoo overrompeld worden, dat gij er onder smoorde, vraagt niet naar teekenen van teekenen. Wij zeiden, stelt eenige kapitale teekenen, houdt die vast zonder gedurig te zeggen, welk is het teeken van dat, en van dat? Zijt gij bekwamer als een ander om de teekenen tot vaststelling van uw staat te gebruiken, veracht daarom een ander niet, maar draagt de zwakken en slaat ze niet voor het hoofd. Zet nooit 't werk Gods op rekening van den duivel, als gij een teeken van genade vindt, want hij geeft geen teeken van ware genade. Dan, al vindt gij maar een of twee teekenen, daar gij uw staat mede vast kunt stellen, houdt ze vast, laat ze u niet ontnemen. Petrus had er niet veel meer over als zijne weekheid en zijne liefde, als hij daar aan het strand aan de tafel met den Heere Jezus zat; hij hield ze vast, en de Heere had er genoeg in. Zegt nooit, omdat gij het grootste teeken van genade niet hebt, de kussingen van Gods mond, zoo heb ik er geen. Ja stelt dat nooit, dat de ware teekenen

in een mond-, waan-, nabij-Christen kunnen vallen: 't zal altijd zooveel verschillen als sibboleth van Schibboleth.

Nu wilden wij u voor de vijfde maal eenige bestieringen geven, om de teekenen wei te gebruiken. Dat zullen wij zoo doen:

1. Eerst, zoo gij het eene teeken vindt, en het andere niet, denkt dan dat gij bij trapjes opklimt van het eene tot het andere. God gaf ze aan geen een alle tegelijk. Hij doet u klimmen van het eerste tot het tweede, en derde, en tiende, en twintigste teeken. Mozes, doet al de teekenen niet gelijk, zegt God, doet dan het eene, en dan het andere; daar staat van den Zaligmaker, Joh. 11: 11, Dit is het beginsel der teekenen, 't eerste teeken dat Jezus gedaan heeft; Hij deed ze ook niet alle gelijk, maar Hij ging bij trappen van het eene tot het andere. Als gij gezond wordt nadat gij ziek geweest hebt, gij krijgt al de teekenen van gezondheid niet gelijk; den eenen dag vindt gij dit, den anderen dag weer wat anders. Vindt gij er eenige, denkt dat God u doen klimmen zal van het eene tot het andere.

2. Onze tweede bestiering is: ik vinde een teeken, zult gij zeggen, of ik vind er veel meer; maar ik vinde in elk teeken nog zoo veel gebrek, en dat ontmoedigt mij? Tot uw troost en geruststellinge zeggen wij dit: gebruikt dat zoo, denkt dat er gekrookte rieten zijn, dat wij maar ten deele kennen, 1 Cor. XIII: 9. Ik zal die gekrookte rieten niet verbreken, zegt God. Ezech. XXXIV: 31, Gij nu, o Mijne schapen, schapen Mijner weide, gij zijt menschen, maar Ik ben de Heere uw God; bij Mij is geen gebrek, bij u zal gebrek gevonden worden tot den einde. Ik zeg: 1. Vindt gij een of twee teekenen, denkt dat gij bij trapjes voort zult gaan. 2. Vindt gij dat er in die eene -of twee nog gebrek is, denkt dat er gekrookte rietjes zijn, dat wij hier nog maar ten deele kennen.

3. Onze derde bestiering is: elk teekentje, daar gij zooveel gebrek in ziet, zoudt gij om geen goed van de wereld kwijt willen zijn. God heeft er u zooveel in doen zien, dat gij om 't beste deel van de wereld het niet zoudt willen missen. Uw onzeker deel, dat gij aan de genade hebt, zoudt gij om de bezitting van de geheele wereld niet willen missen. Gij zoudt kiezen met het volk Gods verdrukt te worden, liever als de schatten van Egypte te bezitten. Dat God eens zeide, zoudt gij het beste van de wereld wel willen hebben voor uw gebrekkelijk teeken van genade? Zoudt gij niet zeggen, ik heb het liever als den overvloed der goddeloozen?

4. Ons vierde onderricht of bestiering is, als gij een ander hoort spreken van de teekenen van de genade en gij moet zeggen, ik ken dat niet, ei zeg dan niet, daarom geloof ik dat ik niet met

al bezitte; omdat een ander wat bezit, dat gij niet en bezit, zegt daarom niet, ik bezit niet met al. Omdat een ander gezonder is als gij, **zoudt** gij daarom besluiten, ik ben geen mensch? Dat leert ons de Apostel, dat de voet zegt, ik ben de hand niet, zou ze daarom van 't lichaam niet wezen? Dat de hand zegt, ik ben 't gehoor niet, zou ze daarom van 't lichaam niet wezen? Dat het oor zegt, ik ben het oog niet, zou ze daarom van 't lichaam niet wezen? God geeft den een rijkdom, heeft den ander daarom niet met alle? Ik zeg: 1. De **teekenen** komen bij trapjes. 2. Ziet gij gebrek, denkt dat gij een **gekrookt** rietje zijt. 3. Al zijn uwe **teekenen** gebrekkelijk, gij wilt ze liever hebben als 't smoutige deel van de wereld. 4. Als gij anderen hoort spreken en gij moet zwijgen, zegt niet, ik heb niet met al.

5. Als gij anderen hoort spreken van genadeteekenen, die gij niet kent, denkt daar is verscheidenheid van genade. De Apostel Johannes onderscheidt de vromen in drie soorten, kindertjes, jongelingen, vaders, 1 Joh. 11 : 6-12.

6. Wilt gij bestierd worden, staat dan wat stil voor die drie soorten van vromen en onderzoekt wie door kindertjes, wie door jongelingen, wie door mannen en vaders verstaan worden. Wie worden door kindertjes verstaan? De nieuwgeboren beginnelingen, **welker** genade en gaven **zoo** zwakkelijk zijn. Ephraïm is een kind, zegt God, Ik moet hem **leeren**, Hos. XI : 1, 3. Toen ik een kind was, in genade en **nature**, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, **overlag** ik als een kind, zegt Paulus, 1 Cor. XIII : 11. Kindertjes zijn **zoo** onbedreven; Ik leerde Ephraïm gaan, zegt God, in de aangehaalde plaats. Jongelingen zijn krachtig en sterk, ze zijn voor geen klein geruchtje vervaard; kleine of groote pijlen, vele of weinige, ik zal er evenwel doorkomen, zeggen ze, en ze overwinnen heel de wereld. Examineert wie de ouden, de vaders zijn; dat zijn die geacht waren pilaren te zijn, Gal. II : 9, die zich door veel ervarenheid van **Gods** Geest geoefend hebben tot alle goed werk, in strijden, bidden, geloof oefenen, in al wat groot is, **zoo** zijn ze overvloedig geworden in alle goede werken.

7. De zevende of laatste bestiering is, staat voor alle drie die soorten stil, ziet eens hoe elk werkt: ze werken alle drie wel, maar ze werken alle drie anders. De kinderen, jongelingen, vaders werken wel, maar de een anders al de ander.

a. Wel hoe werken de kinderen in de genade en dat het goed is? Het kleinste teekentje in de genade, daar werken ze mede; liefde tot God, liefde tot de vromen, liefde tot het Woord, liefde tot de middelen. Zij werken ook wel met een **roere** en beweginge, gelijk de dorre

---

doodsbeenderen, Ezech. XXXVII. Daar kwam een roere, het eene been kwam bij het andere, daar kwam een geest des levens in, ze stonden overeinde, het wierd een lichaam. De zwakken werken als een zwakke.

b. Hoe werken de jongelingen? Die werken met de kleine teekenen zoo niet, maar met de zelfverloochening, zijn kruis op te nemen, te staan voor God en voor Zijne zaak en Zijne kinderen hartelijk uit te komen, zij vragen nergens naar, zij achten op geen ding, Hand. XX:24. De kinderen zouden dat niet kunnen gebruiken.

c. Hoe zijn de oude lieden de vaders in Christus? Die leeren onderscheid maken tusschen alle genaden en staten, bij die is beradenheid, die hebben de wapenen ter rechter- en linkerhand, die hebben eene tong der geleerden om met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken, Jes. L :4. Kindertjes en jongelingen, ze gaan al naar die ouden toe, die worden de toevlucht van een iegelijk, elk zegt, mag ik mijn hart wel eens uitspreken, hoe moet ik doen, hoe moet ik mij gedragen in zulke gevallen ? Elk loopt er naar toe. Ze zijn als vaders onder den volke, gij vindt ze zoo trouw, daar is geen omzien naar.

Wilt gij zoo leven, zoo God vreezen, gij zult wel genadeteekenen hebben. En wilt gij de teekenen zoo gebruiken, het zal u niet missen, of gij zult tot verzekering van genade hier en heerlijkheid hiernamaals komen.

De Heere zegene nu dit woord aan ons en aan ulieden, tot Zijne eere, om Zijnes Zoons wille, Amen.

HONDERD-DRIE-EN-DERTIGSTE PREDIKATIE_

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin de zesde bestiering om de kenteekenen wel te gebruiken.

WIJ lezen, Jes. LXI:9, Allen die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat ze een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Vrome menschen, wat is dat een geluk! Gij zijt geen onbekende lieden bij God, noch bij de wereld; het is zoo, dat de wereld moet zeggen, hunne spraak, woorden, gestalten, kenteekenen, geloof, het gelijkt al naar het gezegende zaad. Laatst hadden wij u voor de vier en twintigste maal acht teekenen gegeven, waaraan dat gezegende zaad te kennen was. Geliefde toehoorders, 't zijn er niet weinig; tegenwoordig zullen wij er weer acht bijdoen; laatst hadden wij ze tot honderd twee en negentig in getal, nu zouden wij de tweehonderd vervullen.

De laatste waren deze : 1. Zij waren liever in de daad goed als in den naam. 2. Wanneer Gods hand hen drukte, zij beloofden niet veel en als ze in hun nood wat beloofden, waren ze zeer zorgvuldig om het te volbrengen, hetgeen hun lippen hadden geuit. 3. Zij hadden geen val noch stal, noch vreugde in hun leven, als God ze naar hun begeerte en wensch niet antwoordde, dat rekenden zij een zwaar kruis. 4. Als God vriendelijk is, dan waren ze zoo bemoedigd, dan hadden ze als een nieuw leven. 5. Zij kunnen de zonde niet dragen, niet alleen in den voorspoed, maar ook in den tegenspoed ; dan treuren ze. 6. Zij zouden de zonde niet willen doen, niet alleen als er blijken van gevaar, schande en schade in waren, maar zelfs niet al is het dat er hulp, gewin en voordeel daardoor voor hen te krijgen is. 7. Het zevende teeken was, ze zijn meer ontsteld over de geestelijke slagen, als de wereld over de lichamelijke slagen, de geestelijke drukken het meest; dwalingen in de leer en lasteringen van God, een verhard harte en diergelijke, dat kwelt en drukt hen meer dan de kanker of pest in een kind. 8. Het achtste teeken is, dat ze God niet alleen vreezen om Zijne rechtvaardigheid, maar ze vreezen en lieven God, hoe meer Hij Zijne barmhartigheid en genade doet zien ; ze schreien meest van liefde, als God hun Zijne barmhartigheid

en genade doet zien; is dat voor mij, zeggen ze ? ik kan van Uwe liefde niet afblijven.

Nu zullen **wij** er nog acht bijvoegen en dat zal de vijf en twintigste maal acht zijn, en **zoo** zullen wij het tot de tweehonderd brengen.

1. Dat is het eerste, **zoo** ge van het gezegende zaad zijt, **zoo** zult gij consciëntie maken van de jota's en van de tittels van de Wet, **zoowel** als van het zwaarste van de geboden; gij zult consciëntie maken **zoowel** van de minste geboden als van de grootste. Een bastaardvloek zal u **zooveel** wegen als een **geheele** eed, de beweging tot zonde, de beweging des **vleesches**, de begeerlijkheid, dat als niet geacht wordt bij de wereld, is bij hen zwaar, Rom. VII:7. De minste geboden **Gods** te overtreden is een overtreding en kwetsing van **Gods** Majesteit; voor de minste en voor de kleine zonden heeft de Heere Jezus ook moeten lijden; de minste stelt ons in gevaar van tot nog **groot**er te komen. Zij maken consciëntie van de tittels van de Wet en van de minste geboden, om die niet te overtreden.

2. Het tweede **teeken** is, **zoo** een is een consciëntieus **Sabbath**-houder. Nehemia, die groote Sabbathhouder, kon het niet dragen dat die dag **zoo** geschonden wierd; zult gij des **Heeren** dag **zoo** schenden, zegt hij? Dan maken ze consciëntie van die heilige ruste om die niet te schenden door **koopen**, verkoopen, voeren, rijden, bezoekjes. Dan zitten die consciëntieuzen Sabbathhouders thuis met hunne deuren gesloten en dan is hun thuisblijven weinig. Zij maken consciëntie om dien heiligen dag des **Heeren** te houden in het Oude en in het Nieuwe Testament. Dan ziet gij ze uit- en ingaan als schapen naar de weide ; de onderlinge bijeenkomsten laten zij niet na, Hebr. X : 25.

3. Het derde **teeken** is, al die plichten, die tot dien dag **behooren**, daar rekenen zij hun belang in en zij zoeken ze **teeder** en gemoedigd te betrachten. Wat doen ze, eer ze naar de Godsdiens gaan ? Dan zult gij ze voor God zien met hunne **smee-kingen**. Zitten ze in **Gods** huis, het is met opheffing van hun hart, met dankzegging, **bidding**, verzoeken. Gaan ze naar hun huis, ge hoort ze lezen en zingen, ze herkauwen hetgeen ze gehoord hebben, ze vertellen het malkander, ze wekken malkander op, ze maken consciëntie om hetgeen ze gehoord hebben te verstaan. De Heere Jezus nam Zijne Apostelen altemets eens alleen, en Hij **zeide**, hebt gij het verstaan dat ge gehoord hebt? Zij zeiden **altemets**, verklaart het ons wat nader. **Zoo** gaat het, ze zijn zulke consciëntieuzen waarnemers van de heilige dingen op dien dag.

4. Het vierde **teeken** is, dat het hun niet onverschillig is, als ze naar de middelen gaan, of ze zegen, of ze geen zegen hebben. Wat doen ze? Ik zal zeggen, o Koning, rijdt voorspoedig op het Woord der Waarheid, Ps. XLV : 5. En ze zijn zeer benieuwd om te weten wat zegen zij zullen hebben, en zij erkennen dat voor een zegen, als hun eens moed gegeven wordt, als ze eens een oplossing van hun zwaarigheid krijgen, als ze eens raad krijgen, als ze eens een teekentje van Gods gunste en genade krijgen. Ach, mijn Heere, zeggen ze, ik ga naar Uw huis, geef mij iets of wat, al was het maar een kruimpje, in het eene of in het andere, wat groots of wat kleins. Ezaü die schreeuwde om den zegen, en hij had zulk een drift tot het uitwendige; zij hebben het tot het inwendige. Jacob, hoe worstelde hij om den zegen! Dan, en niet eerder zal ik U laten gaan, zeide hij, Gen. XXXII : 26. Mozes zeide, ik zal U niet laten gaan, of Uw aangezichte moet mede gaan, Exod. XXXIII : 15. Het believe u toch, mijn Heere, zeiden de zonen der Propheten tot Eliza, met ons uwe knechten te gaan, 2 Kon. VI : 3. Wat lieten de Priesters, des Heeren dienaars, zich er aan gelegen liggen, om 't volk te zegenen, Num. VI : 23-27. Zij zeggen, mijn Heere, laat ik dien zegen hebben, die Cornelius had, en die Lydia had, Hand. X en XVI. Hun harte werd geopend.

5. Het vijfde **teeken** is, ze zijn **zoo** bedroefd als ze moeten zeggen, ik heb onder het middel geweest, maar ik heb er geen zegen gehad, mijn Heere, Gij waart er niet aan mijn harte, ik was een hoorder **Uwes** Woords, maar 't was al **zoo** sprakeloos als 't wit van een ei zonder zout, ik was al **zoo** plomp en **zoo** droog, ik heb er geen smaak noch vermaak in gehad, ik bedroefte mij er over, ik was als een die **oogen** heeft en niet ziet, als een die **ooren** heeft en niet hoort, en als een die een harte heeft, maar hij merkt er niet mede op, 't Woord deed als geen nut, dat drukt mij.

6. Het zesde **teeken** is, moeten ze leven in een dorp of stad, in binnen- of buitenlandsche steden, daar niet hartelijk gepredikt wordt, daar een Predikant of Predikanten zijn met talent, die hun bediening hebben zonder genade, dat het tweede talent is; moeten ze leven onder gebrek van middelen, in een dorp of stad, daar maar mannen zijn met één talent (een vroom Predikant heeft twee talenten, hij heeft zijne uitwendigheden en hij heeft genade), ik heb hongersnood aan mijn ziel, zeggen ze dan, en ze zouden wel henen gaan, en omreizen zee en land om een zielevoedseltje te krijgen. Ze schreien over hetgeen ze door de vervolging of door de bediening missen.

7. Het zevende **teeken** is, zij hebben zulk een trek en verlangen

naar den Heere Jezus Christus, ze hebben zoo een heilige dorst onder al het gebruik van al de middelen naar de gunst en liefde van Christus, en om ontslagen te zijn van de zonde, en van al dat de uitlating van de liefde van Christus hinderen zou.

8. Eindelijk, het achtste teeken is : krijgen ze een druppeltje op hun tonge van 't geen hun ziel voldoet, daar ze naar gedorst hebben, ze hebben daar een heilig vermaak in. Dan is hare ziele als een gewaterde hof, Jer. XXXI : 12. Dat gaat gepaard met verlangen naar de eeuwigheid en volmaaktheid. Dan worden ze dankbaar, en ze zeggen, is dat hier zoo, als Gij de begeerige ziele dronken maakt, wat zal het dan zijn, als Gij de treurige ziele vervult, en als het zonder scheiden zal mogen duren,

Geliefden, daar hebt gij er wederom acht : 1. Zij maken consciëntie zoowel van de jota's van de Wet, om die niet te overtreden, als van de zware geboden. 2. Het tweede is, dat ze zoo zorgvuldig zijn om den Sabbath te houden, zoowel in het Oude ais in het Nieuwe Testament. 3. Ze zijn zulke consciëntieuze waarnemers van al dat dien dag betreft. 4. Ze zuchten om een zegen op dien dag. 5. Ze zijn zoo bedroefd, als ze er geen gevoelen. 6. Hebben ze gebrek aan hartelijke Predikanten, het doet hun zeer, en ze reizen heen en weer, en zoeken waar ze een voedseltje voor hun ziel kunnen krijgen. 7. Het zevende teeken is; ach, ik word zoo verliefd op U, Heere Jezns, op Uwe gunst, op Uwe nabijheid ! En gij, Drieëenige God, zijt mij de beste bovenal. 8. Krijgen ze een druppeltje, dan is het, mijne ziel is als een gewaterde hof, mijne ziele is voldaan door Uwe beloften en toezeggingen, en ik verlang naar het eeuwige.

Als het God belieft, zullen wij toekomstige reize u er wederom acht geven. Zijn dit al de jongelingen, zeide Samuel tegen Isai? Zijn dit de teekenen al? Ach, neen het: na mijn dood zullen anderen er nog al stellen, en als het God belieft, zullen wij, zoolang wij leven, mede **alzo** doen.

Laatst hebben wij bezig geweest om u eenige bestieringen te geven, hoe gij de teekenen van de genade en heerlijkheid tot vaststelling van uwen staat gebruiken moet; wij gaven u toen de vijfde bestiering. Nu zullen wij u de zesde geven.

Weet gij hoe wij laatst deden? Wij zeiden, gij zijt in de kerk, gij leest in een schoon boek, daar zaagt gij **schoone** paarden en **juweelen** in liggen, weet gij hoe gij ze gebruiken moet? 1. Vindt gij een of twee teekenen, en de anderen niet, denkt daarom niet dat gij er geen hebt, maar denkt dat God u daar allengskens toe brengen

zal bij trapjes. Als een mensch gezond wordt, 't komt niet al gelijk. Zegt, Heere, heb ik het een, ik hope dat Gij er mij allengskens toe brengen zult, 2. Zegt gij, daar ontbreekt zooveel aan mijne teekentjes? wel denkt om dien honingraat, dien wij u zoo dikwijls voorgelezen hebben, dien tekst, het gekrookte riet en zal Hij niet verbreken, ende het rookende lemmet en zal Hij niet uitblusschen. Laat er gebrek in zijn, God zal het daarom niet breken. Ezech. XXXIV : 29, o Mijne schapen, schapen Mijner weide, gij zijt menschen ; het gebrek zal mij niet hinderen. 3. Leert zien, als gij teekenen van genade hoort of leest, of gij er niet zooveel van bezit, waarop gij uw hart gerust kunt stellen voor God, en of gij tegen de wereld kunt zeggen, ik zou mijn onzeker deel niet willen' missen noch ruilen voor de gewisse bezitting van heel de wereld. 4. Als gij anderen hoort spreken van hun krachtige genadeblijken, en gij moet zwijgen, zoodat gij moet zeggen, ik heb dat niet geleerd, ziet dan dat God verscheidene gaven geeft; de eene is een kind, de ander een jongeling, de andere een man en vader. 5. Toen bestierden wij u zoo, dat wij zeiden, staat voor die drie soorten stil. Vindt gij u in de prent van de vaders niet, gij zult u vinden in de prente van een kind ; vindt gij u in prente van de jongelingen niet, gij zult u in de prente van een nieuwgeboren kind vinden, dat God eerst begint te baren. 6. Zoo bestierden wij u, dat wij zeiden, een kind werkt, een jongeling werkt, een oud man werkt, een vader werkt, ze werken allemaal anders, en ze werken allemaal wel; kunt gij niet werken als een oud man of vader, werkt als een kind. 7. Omdat gij zulk een groote genade niet hebt als een ander, zoudt gij daarom zeggen, ik heb er geen? Dat de voet eens zeide, omdat ik het oog of het oor niet ben, daarom ben ik geen lid van het lichaam, zou dat niet dwaas zijn? Omdat gij zooveel niet kunt zeggen als anderen, zoudt gij daarom niet van het lichaam Christi zijn? Dat was onze bestiering in de honderd twee en dertigste Predikatie.

Nu zullen wij u de zesde bestiering geven in de honderd drie en dertigste Predikatie, wij moeten u nog al wat bestieren. Willen ik en gij voorspoedig leven, en ons verzekeren dat wij van eeuwigheid van God geliefd zijn, in den tijd getrokken zijn, en na den tijd in heerlijkheid zullen ingaan, laat ons dan op deze wijze u leiden, dat gij de teekenen tot uwen troost zult kunnen gebruiken.

1. Eerst, de kleine of de groote, de weinige of de vele teekenen van Gods liefde en genade, die gij krijgt, gaat er mede in 't eenzame voor God, en beproeft u daar. Al de heiligen van al de eeuwen hebben het zoo gedaan; ze kwamen met hunnen staat,

gestalte, gronden, einden en oogmerken voor God, en zeiden, Gij weegt de geesten, ik wou dat Gij mijn geest woog, proef mij, Heere, en verzoek mij ; toets mijne nieren, en mijn harte, Ps. XXVI : 2. Ik weet dat ik een Middelaar hebbe, die oogen gelijk een vlamme vuurs heeft, Openb. 1 : 14. Al de gemeenten weten het, dat Hij het is, die herten ende nieren beproeft, Ps. VII : 10. Ik legge mij blank voor u open, en betuige dat ik een vijand van bedrog ben, mijn God, is dat, dat, dat geen teeken van Uwe gwnste? Gij proeft de vromen in allen tijden, en in alle wijze, in voorspoed en in tegenspoed, in gezelschappen en occasiën, in alle gevallen, ook in hun zondigen. Gij ziet hoe ze zich gedragen, Gij stelt ze ter toets in hun verliezen, in 't geen Gij van hen vordert, in Uw nemen van hen, en zegt, Geeft Mij uwen Izaäk, Abraham ; proeft mij ook, Heere, laat ik op Uwe weegschale zijn! Ik bepale U niet, Heere, hoe het geschiedt, maar ik bidde U, doorgrond mij, o God, ende ken mijn herte, beproef mij, ende ken mijne gedachten, ende zie of bij mij een schadelijke weg zij, ende leid mij op den eeuwigen weg, Ps. CXXXIX: 23, 24.

2. De tweede bestiering is, leg uw teekentjes voor het Woord, en zie of er aan uwe teekentjes genade en aanstaande heerlijkheid beloofd wordt, of het Woord aan uwe zijde is. Lees het, herlees het, hoor en zie, of gij onder de vromen of onder de burgerlijken zijt, zie of gij u niet bedriegt. Is het Woord de regelmaat van uw geloof en leven, wilt gij niet wijs zijn boven hetgene men behoort wijs zijn, boven het Woord? Rom. XII: 3. Spreekt gij niet naar dezen woorde, zoo zult gij geen dageraad, geen vrede hebben, Jes. VIII :20. Spreekt gij naar het Woord, en wandelt gij na dezen regel, daar zal vrede ende barmhartigheid over u zijn, als over het Israël Gods, Gal. VI :16. Leg er uwe teekenen bij; als het Woord er voor is dan zal het wel zijn. Uw Woord is de Waarheid, zeide de Heere Jezus, Joh. XVII :17. Durft gij zeggen, laat Uw Woord als een scherp zwaard zijn, dat doorgaat tot de binnenste verdeling der ziele ende des geestes, ende der 't zamenvoegselen, ende des mergs, en laat het een oordeeler zijn van mijne gedachten ende overlegging des harten, Hebr. IV: 12. Daar staat aangeteekend van die van Berea, Hand. XVII:11, zij onderzochten dagelijks de Schriften of deze dingen alzoo waren. Zoo deden ze naar Jezus raad, Joh. V : 39, onderzoek de Schriften.

3. Wilt gij ze wel gebruiken? leg ze voor uwe edele consciëntie, laat die zeggen wat voor en tegen u is. Die lampe des Heeren, die binnen in u is, zal u niet vleien; zij zal kloppen, als gij ze niet wel

gebruikt, en zij zal niet kloppen als gij ze wel gebruikt. Rust niet, voor dat gij kunt zeggen, nadat ik die teekenen voor mijne consciëntie gelegd hebbe, mijn harte veroordeelt mij niet, mijne consciëntie mij mede getuigenis gevende, ik zegge de waarheid in Christo, ik en liege niet, mijne consciëntie is blank en vroolijk, mijne consciëntie veroordeelt mij niet, Rom. IX:1 en 1 Joh. III: 20.

4. Als gij dat voor God, voor 't Woord, voor uw gemoed gedaan hebt, dan kent gij wel menschen, die meer zijn in de genade als gij, die gij voor vrome bedrevenen kent; zegt dan daar tegen, vriend of vriendinne, daar ligt wat op mijn harte, ik zie u voor zoo eenen aan, die mij onderrichten kunt, die zoekt te slaan als gij slaan moet, bezie die teekenen eens, ik zal u tijd geven van spreken, ik zal wederkomen en u hooren spreken ; als gij mij slaat, 't zal weldadigheid zijn, 't zal olie op mijn hoofd zijn, 't zal mij 't hoofd niet breken, Ps. XL1 : 5. Hoe menigmaal gaat men dat doen in lichamelijke dingen ! Doet het in uw zielsdingen, maar gij moet eenen trouwen hebben als gij dat doet.

5. Kent gij een godzaligen herder, dien gij er voor weet, die met de moeden weet om te gaan, gaat er naar toe, of weest blijde als hij bij u komt, gelijk Paulus, als Ananias bij hem kwam, die hem ging opwekken en troosten als hij in drie dagen en nachten niet gegeten noch gedronken had. Zoo zeide God tot Cornelius, zend naar Petrus, die zal woorden der zaligheid tot u spreken. Gaat er ook naar toe, geeft ze uwe teekenen, verzoekt ze dat zij ze overzien en dat ze hun bedienend getuigenis gebruiken, dat hun de Heere Jezus gegeven heeft, van het openen en het sluiten van 't koninkrijk der hemelen en zegt tot hen, als gij het belijft te doen, het zal mij lief en aangenaam zijn, 't zal veel kunnen toedoen tot mijn vertroosting als gij uw bedienend getuigenis uitbrengt ter openinge.

6. Gij moet niet te jachtig noch te haastig de conclusie maken ; als gij in 't eerste te snel en te jachtig zijt om te willen besluiten, ben ik verkoren, heb ik genade, zult gij zoo confuus worden, dat gij op het hoogste maar een of twee teekentjes zult vinden en misschien zoudt gij wel zoo schamel uitvallen, dat gij zoudt moeten zeggen, ik ben afgesneden van voor Uwe oogen, Ps. XXXI: 23. Geeft God u leven, beziet uwe teekenen al wat.

7. Proeft dezelfde teekenen, al was het honderdmaal, het zal u maar te zekerder en te vaster maken, ja daardoor zult gij den anderen dag wel wat ontdekken, dat gij den eenen dag niet zaagt. God zal zegen er op geven, Hij zal u den eenen dag of week er een doen zien, de andere vier, de andere acht, ja dikwijls u tot honderd brengen.

8. Zegt, Heere, hetgeen ik voortbreng is dat in de wereld of kent de wereld het niet ? De natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn, 1 Cor. II : 14. Zij kennen den Geest niet, noch in zijn wezen, noch in zijn bestaan en dan zult gij er toe moeten komen, dat gij zult moeten zeggen, de wereld kent Hem ook niet in zijn werkingen, zij krijgen 't begin van 't geloof niet, ze zijn niet uitverkoren, ze hebben den Heere niet lief. Zoo zult gij zien, dat gij van de wereld onderscheiden zijt.

9. Zoo gij eenigen twijfel in uw hart hebt, zoekt ze opgelost te krijgen. Rust niet voor dat uwe objectie door den een of den ander opgelost is. Hoort gij iemand, die aan dezelfde ziekte vast is geweest, voegt u er bij en hoor wat weg tot redding hij heeft ingeslagen. Daar zijn eenige vrouwen, die ons ontrust hebben, zeiden ze, doch hare woorden schenen voor hen als ijdel geklap, maar Petrus en Johannes staan op, zij loopen naar het graf, zij zien en zij gelooven. Hebt gij iemand gezien, daar gij staat op kunt maken, zegt, ik zal denzelfden weg inslaan en God, hoop ik, zal het zegenen.

Nu hebben wij u zes maal eenige bestieringen gegeven. Dit zullen wij in het toekomende hebben : gij spreekt zooveel, maar hoe komt het dat het de wereld zoo lastig valt, zegt een kind van God, maar het verveelt mij nooit. Daar zullen wij het dan nu bij laten en God den Heere bidden, dat Hij dit gesprokene belieft te zegenen aan ons en aan ulieden, tot Zijne eere, om Zijnes Zoons wille, Amen..

HONDERD-VIER-EEN-DERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Behelzende de zevende bestieringe om de kenteekenen
wel te gebruiken.

WIJ lezen Jes. LXI : 9, Allen die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Wij mogen ons oog en hart niet aftrekken van dien tekst. Als gij ze ziet, ze is als die wonderboom van Jona, doch zij verdort, noch verdwijnt niet, maar zij is tot verkwikking van velen. Die daarmede werken en er onder zitten, zullen uit dien goeden schat oude en nieuwe dingen te voorschijn brengen. En wat is dat ? Dit, als er genade in 't harte is en dat het harte door Gods Geest **bewrocht** wordt, daar brengen ze dan 't eene voor en 't andere na uit. Wij hebben ook zoo wat uit dezen tekst voortgebracht. Wij hebben u vijf en twintig maal acht bewijzen gegeven, waaraan dat gezegende zaad te kennen is als ge ze ziet. Gij moet niet wachten tot de laatste dagen, tot dien heerlijken staat der kerk om ze te kennen, maar gij kunt ze ook nu kennen. Wij hebben er u tweehonderd blijken van gegeven; al wie die bezit, die zal nooit missen.

Laatst hadden wij deze: 1. 0, het waren menschen, die consciëntie van de jota's en van de tittels van de Wet maakten, zoowel als van de zwaarste geboden. 2. Zij waren zeer zorgvuldig om twee dagen wel te onderhouden, die God noemt den dag des Heeren. Welke is die? De Sabbath in het Oude en Nieuwe Testament. Die twee dagen worden zoo genoemd in het vierde gebod, en Openb. 1 : 10. Die schende ik niet om eenig pleiziertje, of tot waarneming van mijn beroep, noch tot koopen, of verkoopen, zeggen ze. 3. Zij maken consciëntie van al die dingen, die de godsdienst belangen, in 't eenzame, en in 't openbaar, voor, onder, en na den godsdienst. Zij gaan niet uit of zij bidden eerst; zij zitten niet ondér 't middel of zij smeeken; zij komen niet thuis of zij danken. 4. Zij zijn er zoo op gezet om een zegen te hebben; zij hebben zoo gaarne dat de Heere in 't midden van en tusschen die gouden kandelaren wandelt, Openb. II: 1, 5. Ze zijn zoo bedroefd, als ze zonder zegen zijn, het heeft dan al geen val gehad,

zeggen ze, ik ben als een lederen zak in den rook, Ps. CXIX: 83. Liefste Heere, zeggen ze, ik ben als eene onnutte. 6. Het is hun zulk eene hartelijke smarte, als hun de middelen ontbreken door vervolginge, of dat door menschelijke kuiperij het rechtzinnige hun onthouden wordt, zoodat ze moeten zeggen, o, mijn God, daar is hongersnood naar de ziele, in die stad of dat dorp, daar ik wone. 7. Zij kennen zoo een innerlijke zucht tot de gemeenschap van de Drieëenigen God. Weest toch niet verre van mij, zeggen ze, om mij en de mijnen te zaligen! weigert mij toch dat niet! ik kan 't niet zien, dat ik of de mijnen van U af zouden gaan. 8. Als God hun begeerte voldoet, dan zeggen ze, mijn ziele is als een gewaterde hof, ik word zoo vol verlangen naar het eeuwige volmaakte, om U daar te loven en te danken.

Welke zijn nu voor de zes en twintigste maal de acht, die volgen, daar dat gezegende zaad aan te kennen is?

1. Eerst, zij denken zoo dikwijls aan 't lijden van den Middelaar, dat houden ze zoo in gedachtenis, dat Hij gezegd heeft, verkondigt Mijn dood totdat Ik kome, 1 Cor. XI : 26. Waar spreekt gij van, zei de Heere? Van het lijden van den Zaligmaker, zeiden de Emmausgangers ; en Hij bestrafte ze er niet over, Luc. XXIV. Als gij die sprake hebt, dan zijn uwe lippen ais een scharlaken snoer, rood van het lijden en bloed van Christus. Denkt er dikwijls aan. Gedenkt aan David, aan al zijn lijden, staat er, Ps. CXXXII : 1. Zij denken dikwijls aan dezen David, den Heere Jezus, en aan al Zijn lijden. Deze, hun Liefste is hun als een bundeltje myrrhe, dat tusschen hare borsten vernacht, Hoogl. 1: 13. Dat is het eerste; zij denken veel aan het lijden van Christus, door welk Hij voor hen verwierf al daar hun ziele naar dorst en begeert.

2. Zij schreien, en 't doet hun ziele wee, als 't op hun harte komt; heb ik U dat lijden aangedaan? hebt Gij dat moeten lijden, omdat ik zoo goddeloos ben? Het doet hun zoo aan gelijk als een mensch aangedaan is over een eenigen zoon of over een eerstgeborene, Zach. XII : 10. Ze zijn niet te stillen over die helleangsten, die ze den Heere hebben aangedaan. Of Hij al zegt, weent niet over Mij, maar weent over uzelfen, Luc. XIII: 28. Neen, zeggen ze, ik ga mede onder den troep van tranen op mijne wangen Hem na tot Golgotha. Zult Gij sterke roeping en tranen geofferd hebben, en zullen mijne oogen droog zijn? Dat smart mij! Heb ik dat gedaan, dat Gij zulke helsche benauwdheden geleden hebt ?

3. Den lijdenden Heere Jezus, daar zien zij zulk een schoonheid in. Ais ik U zie, mijn Heere, in Uw lijden, ik kan voorbij die

kapittels niet gaan, mijn Heere, daar Uw lijden gemeld wordt, of ik moet zeggen: Gij droegt die banier boven tienduizend, Hoogl. V: 10. Heb ik een scharlaken roode ziele door de zonde, en hebt Gij daar een bloedig lijden voor ondergaan? De Heere Jezus komt hun zoo schoon voor in Zijn lijden. Wel, kamerling, waarom doet gij het boek niet toe? Ik kan niet, ik zie daar iemand in lijden; al verstond hij het niet, al moest hij iemand hebben die 't hem uitlag. Paulus, wat scheelt u, dat gij al maar Christus den Gekruiste predikt? God, zegt hij, heeft in en door Hem de wereld met Hemzelve verzoend, en Hij heeft ook mij met Hem verzoend, 2 Cor. V: 19.

4. Het vierde teeken is: Hij is hun nog veel **schooner** in heerlijkheid, als ze Hem bezien in de gestalte Gods, gekroond met eere en heerlijkheid. Dat meer is, zegt Paulus, die ook opgewekt is, Rom. VIII: 34. Houdt dat in gedachtenisse, 2 Tim. II: S. Wat is nog meer? Die ten hemel gevaren is. Wat is nog meer? Die ter rechterhand Gods zit. Is Uw Hoofd in heerlijkheid? Ja. Wat nog al? Hij bidt voor ons, Hij bereidt ze een plaats, Hij zal op de wolken komen, en gij zult Hem zien met uwe oogen, en uwe oogen zullen u tot geen smarte wezen. De goddeloozen zullen Hem ook zien, maar hun oogen zullen hun tot smarte wezen. Hij zal komen om u vrij te spreken voor 't oog van heel de wereld, duivelen, engelen en menschen, en dan zal Hij u tot Zich nemen in heerlijkheid; doch Hij zal altijd de voornaamste, de voortreffelijkste wezen.

5. In de vijfde plaats, nu hebben ze zulk een liefde tot die menschen, die God een talent gegeven heeft om zondaars te kwetsen, te wonden, te slaan. Sinai dondert, en zij hebben zulk een liefde tot de Elia's, de beroerders, de Micha's die niets goeds propheteeren over den zondaar. Wij lezen dat onder alle de Apostelen Jacobus, en Johannes een naam kregen, en Johannes was de allerliefste. Hoe worden zij genaamd? Jacobus en Johannes ook, Boanerges, 't welk is, zonen des donders, Marc. III: 17. Zoo'n kind van God zegt, lieve Heere Jezus, hebt Gij zulk eene **achtiging** voor **zulken**, die den zondaar kwetsen, ik ook, die verkies ik, en ik houd ze in waarde.

6. Het zesde teeken is, ik mag die Predikanten wel zien, die er nog een talent bij hebben, dat mannen van twee talenten zijn; Sinai moet niet altijd wonden, maar Sion moet ook **heelen**; de Wet moet niet altijd **vloeken**, maar 't Evangelium moet ook troosten. Ik hebbe zoo lief die talenten, die, nadat ze den zondaar gekwetst en gewond hebben, hem ook afleiden van zijn gestalten, deugden, bewerkingen, van **hemzelve** af naar Christus. Hoe aangenaam en

liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschap, die den vrede doet hooren; desgenen die eene goede boodschap brengt van het goede, die heil doet hooren; desgenen die tot Sion zegt, uw God is Koning, Jes. LII: 7. Het is hem een gezante, een uitlegger, een uit duizend, Job XXXIII: 23. Nochtans spreken ze niet kwalijk van de Wetpredikers, de Boanerges verachten ze niet. De geestelijke gestalte, de praktikale bediening, 't geloof uit de werken te toonen, daar houden ze van, maar ze werken nu beter als tevoren; ze zien nu dat de Heere Jezus is het eenige fundament van hunne zaligheid, daar dan evenwel de andere dingen bij komen als blijken en vruchten.

7. Het zevende teeken is, zij waardeeren zeer den Heiligen Doop. Zijt gij daar wel ooit ingeleid? Daar wordt dikwijls minst mede gewerkt. Is de Doop u zoo schoon, dat eerste Verbond van uwe jeugd, als gij God niet kendet en van God niet wist wat God was? Wij mogen den Doop niet verachten, maar wij moeten ze veel achten. Die de Besnijdenis verachtte, diens ziele moest uitgeroeid worden uit den volke. Daar wierd misschien al mede te kennen gegeven, hoe wij gesteld moeten zijn omtrent den Doop. Als Johannes predikte, ze kwamen allen tot hem om gedoopt te worden, de Heere Jezus zelf kwam om van hem gedoopt te worden, Matth. III en Hand VIII daar was die man in een gesprek; het mag wezen waarover het wil, het was over het stuk van de religie; ik heb gehoord, zeide hij, dat zulken gedoopt moeten worden, ziet daar is water, wat verhindert mij gedoopt te worden, vers 36. Daar houden ze stil voor dat bad der wedergeboorte ende zij daalden beiden af in 't water, zoo Philippus als de kamerling, en hij doopte hem, vers 38; en Hand. II: 38, bekeert u, zei Petrus, en een iegelijk van u worde gedoopt in den name Jezu Christi, tot vergevinge der zonden; en Hand. XXII: 16, Ende nu wat vertoeft gij? Sta op, zei Ananias tot Paulus, en laat u doopen en uwe zonden afwasschen; en Hand. XVI: 33, daar wierd de stokbewaarder gedoopt ende alle de zijnen. Met wat doop, waarin zijt gij dan gedoopt, vroeg Paulus den discipelen te Epheze? Ende zij zeiden, in den doop Johannes, Hand. XIX: 3. Zij waardeeren zeer het sacrament des Doops, zoo zeer als de Belijdenisse.

8. Zij waardeeren ook het Avondmaal. Wij hebben een tweede Avondmaal. In het Oude Testament hadden ze een tweede Pascha voor die niet wel gesteld of onrein waren, Num. XII. Zouden wij daarom verstoken zijn, zeiden ze? Neen, zei God, maar eene maand daarna zult gij het houden. Zoo is het met de Christenkerk,

de een zegt, ik ben belet door mijn kind, de ander, ik ben belet door een ziekte ; Ik zal in 't harte van de opzieners geven, zegt God, dat ze dat in de kerke-ordering stellen, dat eene week daaraan het tweede Avondmaal voor die zal gehouden worden. Wat zegt Jezus ? Na twee dagen zal het Pascha gehouden worden, Matth. XXVI : 2. Wat zegt Hij, als Hij het Avondmaal instelde ? Ik en zal van de vrucht des wijnstoks niet meer drinken, voor dat Ik met u dezelve nieuw zal drinken in het Koninkrijke Mijnes Vaders, vers 20. Hij verstond daar niet het koninkrijk der hemelen; zou Hij daar brood eten en wijn drinken? Neen, maar Hij verstond daardoor het koninkrijk der genade in eene welgestelde Kerk in het Nieuwe Testament, daar eet en drinkt Hij in Zijne leden, Matth. XXV : 35. Gij hebt Mij te eten gegeven en gij hebt Mij te drinken gegeven, gespijst en gedrenkt in Mijne leden. Let er toch op. Als wij aan het Avondmaal in het koninkrijke der genade eten en drinken, daar spijst Hij ons met dat hemelsbrood. Wij worden daar Christus deelachtig. Wij worden Zijnes vleesch en Zijnes bloeds deelachtig. Wij worden daar met Christus vereenigd, Christus eet en drinkt daar in Zijn leden. Het is gelijk met de aalmoezen; zoo eet en drinkt Hij opnieuw in Zijn koninkrijk. Dat eten en drinken zij den Heere, daar Hij de waarachtige spijs en drank voor ons geworden is en Hij geniet daar in Zijne kinderen het Avondmaal.

Dat zijn de acht teekenen: 1. Zij denken dikwijls aan het lijden van Christus. 2. Zij schreien bitterlijk, dat ze Hem zulke angsten hebben aangedaan. 3. Zij, ziende hun Vriend in 't bloed, daar zien ze zulk eene schoonheid in. 4. En nog schooner in heerlijkheid. 5. De Boanergestalten zijn hun zoo aangenaam. 6. De anderen, die hun van gestalten, plichten, tranen, naar Jezus brengen, zijn hun ook aangenaam, zonder te verachten dat het geloof uit de werken moet getoond worden ; meent gij dat ik het practijk-prediken en bewerkingen niet meer wil hebben? ach neen, 7. Zij waardeeren den Heiligen Doop. 8. Ook het ten Avondmaal gaan. Van die twee laatste stukken willen wij in 't vervolg nader spreken, zoo God er ons belijft in te leiden.

Maar zooveel teekenen, zult gij zeggen, van genade en heerlijkheid, 't is een geheele hoop, hoe moet ik ze gebruiken ? Wij hebben u zes bestieringen gegeven, de zevende zullen wij nu geven, dan zal 't genoeg wezen, wij gelooven dat het de laatste bestiering zal zijn.

Dat hadden wij laatst : 1. Leest gij of hoort gij eenige teekenen van genade, brengt ze voor God en zegt, liefste Heere, zou ik ze missen ? 2. Legt ze bij den Bijbel en vraagt, heb ik den Bijbel

voor of tegen mij ? 3. Brengt ze voor het oog van uw edel gemoed en zegt, mijne consciëntie, ontdek het mij, zoo ik mis, zoo ik niet wel werke, behoedt mij dan ! 4. Gaat dan naar de godzaligen die gij kent en zegt, beziet mijne teekenen eens en hebt gij er tijd toe van doen, neemt ze. 5. Gaat dan naar een godzaligen Herder, die gij denkt dat ervaren is en zegt, die teekenen heb ik, kunt gij daar uw bedienend getuigenis op geven volgens de macht die u Christus gegeven heeft, kunt gij het koninkrijk openen met uwe sleutels? 6. Dat gedaan hebbende, dan werken ze niet te haastig noch te ras ; ik wil niet te ras besluiten, zeggen ze, dat ik zoo maar met God alleen zou willen werken. Die gelooft, die en zal niet haasten, Jes. XXVIII: 16. 7. Zij proeven ze, al was het honderdmaal. 8. Als ze een teeken van genade gesteld hebben, gaan ze eens zien of ze zulke teekenen stellen daar de wereld niet bij kan. Jannes en Jambres, ze mochten Mozes tegenstaan, maar zij konden hem niet nadoen. Zij zien, dat ze zulke teekenen stellen daar de wereld niet bij kan. Hebben ze een teeken, binnen eene maand hebben ze er dikwijls nog meer. Zij rusten niet voor dat ze het slot op kunnen maken. Hebben zij eene zwaarigheid, zij rusten niet voor dat ze opgelost is. Komen ze bij vromen of anderen onder de middelen daar 't opgelost wordt, ze hooren, ze luisteren en ze nemen het mede.

Nu onze zevende bestieringe. Als gij en ik wel werken, weet gij wat ge dan doen moet?

1. Eerst, zoo gij nog weinig dingen in u vindt om u te troosten, houdt het evenwel uit. Houdt aan bij God, 't zal allengskens komen. Zegt, ik kan 't niet ontkennen, dat Gij mij blijken van genade geeft, maar zoudt Gij mij niet wat meer willen geven ? Hebt gij een teekentje, bedelt om twee, hebt gij er twee, smeekt om een derde. Jacob op zijne reize ziet den hemel geopend ; is dat niet genoeg? Neen. Welnu Jacob, daar staat gij met twee heiren, gij waart met uwen staf over den Jordaan gegaan ; is dat niet genoeg ? Neen, hij had een nieuwe ontmoeting, hij moest een nieuwen zegen hebben. Doet ook zoo en zegt, ik kan niet weggaan, Gij hebt meer om mij te geven, Gij geeft anderen wel meer, doet het mij ook, laat ik niet maar met een krumpje mij ophouden.

2. Is het zoo, denkt dat het onder 't beste volk Gods zoo toegaat. Als gij een vrome overviel en tot hem zei, welke zijn uwe teekenen van genade en heerlijkheid, dat gij een kind Gods zijt ? Indien hij daar zoo mede aanstonds op moest antwoorden, naar het licht dat ze dan tegenwoordig hebben, zou hij er misschien nauwelijks twee kunnen bij brengen. Gij doet zulk een groote vraag, geef mij wat

tijd, zeggen ze, om mij te overdenken, daarna zullen ze wezen als een fonteyne en zeggen, dat, dat, dat; naar mijn tegenwoordig licht moeten ze anders zeggen, gij overvalt mij.

3. Onder al die genade hebben zijn de minsten verzekerd, de meesten zijn onverzekerd, zelfs de allerbesten wel. Waaruit komt het als het formulier van den Doop gelezen wordt en dat de Predikant zegt: „Geloofft gij niet dat de kinderen in Christus geheiligd zijn en daarom als lidmaten Zijner gemeente behooren gedoopt te worden 3” dat geeft zoo een regret in het antwoorden. Omdat de meesten hunne religie niet verstaan en dat ze zelfs onzeker zijn. Waaruit komt het, als het formulier van het Avondmaal gelezen werd en gevraagd: „Of gij niet en geloofft en vertrouwt dat alle uwe zonden om het bitter lijden en sterven van Christus vergeven zijn?” dat men dan in twijfel staat en futselt? Dat is, omdat men zijne religie niet verstaat, of omdat gij weinig licht van onderscheid hebt, of gij in de voorbereiding gevoelt, of aan het Avondmaal droefheid over de zonde en dat gij daardoor het geloof* met Christus vereenigd zij t. Of zit gij er geschud? Gij doet belijdenis van twee waarheden, gelijk in den Doop; al die in Christus geheiligd zijn en van al die onder Adam behooren, al die het geloof hebben en ten Avondmaal gaan, moeten juist niet verzekerd zijn. De beste kan wel onverzekerd zijn. Hoe leven die door geloofsoefeningen? Met verlangen en uitzien, met begeerten en den Heere hoogachtende in te wachten. Heere, zeggen ze, doe zoo goed is in Uwe oogen, als ik de zaak maar hebbe. Gaat elk in uwe binnenkamer, doorzoekt de schuilhoeken van uw harte, moet gij juist zoo gevoelig verzekerd zijn, dat gij niet zoudt twijfelen? Ik zeg: 1. Kunt gij zeggen, lieve God, al heb ik weinig, ik zal het evenwel uithouden en ik zal om meer bedelen? 2. Het gaat zoo met de besten; als ze op een oogenblik zouden moeten antwoorden, zouden ze nauwelijks twee blijken hebben. 3. De besten zijn wel onverzekerde lieden.

4. Als gij een besluit wilt maken, houdt het tot het einde uit; wilt niet besluiten op een, twee, of drie teekenen, maar houdt het uit en gij zult een heel leger vinden; besluit op geen eene of op zes, maar houdt het uit, totdat gij ze al doorzien hebt. Hebt gij het wel opgemerkt van Gideon? Hij verzocht op het vlies dauw; hij was nog niet genoeg gesterkt, hij deed nog eens een verzoek dauw op de aarde, Richt, VI : 36-39. Nog eens, mag ik wel met Pura mijn jongen in ‘t leger gaan? Nog was het niet genoeg; mag ik met het volk wel aan ‘t water gaan? En hij deed het, Richt. VII. Doet ook zoo, dat gij op uwe tranen, droefheid, liefde

wilt besluiten, neen, houdt het uit totdat gij het altemaal bezien hebt, haalt heel uw hart uit.

5. Eene vijfde bestiering is: die heden de sterkste is, die is morgen de zwakste; die heden als een leeuw is, die zal morgen vlieden voor 't ruischen van een blad. Goliath, daar was David sterk voor, en voor Saul zwak. Job, gij hebt struikelende knieën gesterkt, maar nu komt het aan u. Dat is wel de gewone weg, die heden sterk is, die is morgen zwak.

6. Die heden zwak is, die is morgen sterk; die 't nu al niet acht, zal het morgen schoon zijn. Hoe Petrus, zegt gij, ik en kenne den mensche niet? Matth. XXVI : 71. Hoe? Petrus maakt hem in 't vervolg zelfs bekend aan geheel de Raad, Hand. IV : 8-12

7. Die bekwaam is om anderen te sterken, is dikwijls heel onbekwaam om zichzelf te sterken. Gij zult altemets een **talent** hebben om anderen te sterken, maar als het aan **u** komt, staat gij **handeloos**. Heman, die staat daar in de gemeente om die te sterken; hoe is het met u? Doodbrakende, zegt hij, Ps. LXXXVIII : 16.

8. Somtjids zult gij een ander niet kunnen sterken, maar uzelf wel. David, toen **uwe tranen** dag en nacht **u** tot spijze waren, waart gij toen bekwaam om anderen te sterken? Neen. Kondt gij uzelf sterken? Ja. Wat buigt gij **uzoo** neder, o mijne ziele? Ps. XLII : 4 en 6. Wel Asaph, zijt gij bekwaam om anderen te sterken in den LXXVII Psalm? Neen. Waart gij bekwaam om uzelf te sterken? Ja; de dagen van ouds overdacht ik, en ik dacht aan mijn snarenspeel, vers 6, 7. Dat liefelijk spel der snaren, **zeide** hij, kan uit mijnen zin niet varen. Onthoudt het. Als gij het gebruiken wilt in de **vreeze** van God, zult gij de tegenwerpingen van den duivel kunnen oplossen, en gij zult in staat zijn om helleangsten uit te staan. Gebruikt het, en werkt er mede, geen vijand zal voor u kunnen bestaan.

Wij hebben dit nu uitgesproken, legt het in uw harte, hoe gij de kenteekenen gebruiken moet. Nu is ons nog overig dat wij zien, de wereld houdt hier niet van; een vrome in verval ook niet veel; maar een kind **Gods**, dat wel gesteld is, verveelt hem nooit.

De Heere **zegene** nu dit woord aan ons en aan **ulieden**, tot Zijne eere, om **Zijnes** Zoons wille. Amen.

HONDERD-VIJF-EN-DERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin :

- I. Wat de wereld oordeelt en zegt van het knteekenen prediken.
- II. De redenen, die zij er tegen heeft.

WIJ lezen, Jes. LXI : 9, Allen die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat ze een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Gij moet niet wachten tot den laatsten tijd, om dat volk te kennen, ze zijn in alle tijden bekend, Daar staat van den Zaligmaker, dat zij Hem terstond kennende Wierden, Marc.VI:54. Hij kon niet meer verborgen blijven; zoo is 't ook. De booze geest riep uit, Jezus kenne ik, en Paulus weet ik, maar gijlieden, wie zijt gij ? Hand. XIX : 15. Zoo is 't ook met het gezegende zaad, zij kunnen niet verborgen blijven. Wij hebben er u zes en twintig maal acht, dat is twee honderd acht blijken van gegeven.

Laatst hadden wij deze: 1. Zij dachten veel aan 't lijden met een hartelijk gevoel. 2. Zij schreiden in hun harte over die angsten, die zij ook den allerliefsten Heere Jezus aangedaan hebben; zij waren er zoo over aangedaan, als over een eenig of eerstgeboren kind, Zach. XII : 10. 3. Die Heere Jezus was zoo schoon in hunne ooggen als Hij bebloed was. 4. Nog veel schooner in al Zijne trappen van heerlijkheid ; hebt Gij dat kunnen doen door uw dood, mij met God verzoenende, wat zult gij dan kunnen doen, nu Gij leeft in al die trappen van heerlijkheid ? Want indien wij vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoende zijnde, behouden worden door Zijn leven, Rom. V : 10. 5. Zij hebben zulk een zin in zulken, die een talent hebben om menschen te kwetsen, die donderzonen zijn, die zijn hun zoo aangenaam. De Zaligmaker gaf dien naam aan Zijne twee liefste Apostelen Johannes en zijn broeder Jacobus, Hij noemde ze Boanerges. 6. Zij houden zooveel van die talenten, die degenen, die gekwets zijn, weten te genezen; zij brengen ze naar den Middelaar, zij brengen ze van hun gestalten en geestelijke bewerkingen af, zonder nochtans te verachten een practicale bediening, of 't geloof uit de vruchten te toonen. 7. Het zevende

teeken was, och, wat een schat stellen zij op den doop! ziet daar water, houdt op, wat verhindert mij gedoopt te worden, Hand. VIII:36. Daar kwamen ze alle, zij vloeiden al naar Johannes toe om gedoopt te worden, tot de Heere Jezus zelfs, Matth. III:8. Zij stellen zulk een prijs op het Avondmaal. De Heere Jezus zeide, ik hebbe grootelijks begeerd dit Pascha met u te eten, Luc. XXII: 15. Zoo zeggen zij ook, ik hebbe een groote begeerte om het Avondmaal te houden. Dat was de zes en twintigste maal acht. Ais gij dat vindt, denkt dat gij een zaad zijt, dat de Heere gezegend heeft.

Wij zeiden dat wij er u wederom acht zouden geven, dat wij dan heden zullen doen als 't den Heere belieft. Wij zouden u nu acht teekenen toonen omtrent den doop, daar zelfs de besten zoo vreemd en onkundig van zijn; men werkt daar alzoo niet mede. Wij moeten 't gezegende zaad zien in een goede gedraginge omtrent den doop.

1. Het eerste teeken is, och Heere, ik ben zoo blijde dat ik van zulke ouders ben voortgekomen, die in 't verbond met God den Heere waren, en die ook over mij zoo bezorgd geweest zijn. Wat vader of moeder is er, die niet eens zal denken, is mijn zaad ook niet een kind Gods? Die 't niet eens in zijne armen zal nemen, en 't doopen met zijne tranen? Waar zoudt gij zulke verbasterde ouders vinden, die dat niet zouden doen? Marc. X, daar kwamen ouders met hunne kinders, en Matth. XIX, daar brengen zij hunne arme schaapjes naar den Heere Jezus, en wat doen ze? Zij zeggen, Heere, omhels ze, bid er voor, en zegen ze; de Zaligmaker die doet het, Hij omvangt ze, Hij bidt er voor, Hij spreekt er zegen over uit, die, zegt Hij, komt het koninkrijke toe, Ik zal Mij in uw zaad verheerlijken. Dat is het eerste blijk; ik ben zoo blijde dat ik van ouders ben voortgekomen, die in 't verbond met God zijn.

2. Het tweede teeken is: ik zie daar vrij wat in, ik heb daar zulk een wijd begrip van; anders zou ik onrein zijn, maar nu ben ik heilig, 1 Cor. VII: 14. Ik ben heilig door hunne opdracht, gebeden, beloften; en kreeg ik daarna genade, dan was ik heilig in mijn Hoofd; daarvan hebt gij die vrage, gelooft gij niet dat de kinders, in Christo ingelijfd en gedoopt zijnde, heilig zijn? Anders waren ze onrein, anders was 't maar een gemeen kind, ais 't van den buik van de moeder niet naar den Heere gebracht was, maar aan de wereld gegeven. Ik zie dat God barmhartigheid doet aan duizenden dergenen die Hem liefhebben, Exod. XX: 6.

3. In de derde plaats: och Heere! het berouwt mij niet, dat

ik in dat eerste verbond ben, nu ik tot kennisse en jaren ben gekomen, nu ik onderscheid weet tusschen rechter- en linkerhand, ik zou niet willen ontchristend worden. Dat gezegende zaad zegt, het berouwt mij niet, dat ik in dat verbond ben, 't is geschied als ik U niet kende, maar was het niet geschied, ik deed het nog, nu ik tot jaren gekomen ben, zoo wil ik dat gaan toonen, ik zal belijdenis daarvan doen. Dan komt dat kind om zijn beiijenis te doen, het is niet tevreden met zijn Doop. Bovendien zegt het, ik wil het gaan beleven, ik wil er mede gaan pleiten, ja ik wil de mijne ook zoo gaan opbrengen.

4. Het vierde **teeken**, dat ze een gezegend zaad zijn, is; ze leven met die beloften, die de Drieëenige God in hunne kindsheid aan hen gedaan heeft. Wat zegt God de Vader? Dat Hij hen tot Zijn kind zal aannemen, hen van alles goeds verzorgen, alle kwaad van hen weren of te hunnen beste keeren. Wat belooft de Zoon? Ik zal u rein en wit maken, Ik zal u in de gemeenschap **Mijnes** doods en in **Mijne wederopstandinge** inlijven, zoodat gij ééne plante met Mij worden zult. Wat hebt Gij beioofd, God de Heilige Geest? Dat Ik u zal heiligen, en u tot een lidmaat van den **Zone Gods** maken zal ; Ik zal maken dat gij in staat zijt om u toe te **eigenen** de vergevinge der zonden, Ik zal u daartoe brengen dat Hij in u blijft, en gij in Hem, en Ik zal bij u blijven totdat gij eens vlekkeloos voor God gesteld zult worden. Heere, zeggen ze, worde ik dan voor de **dooden** gedoopt? 1 Cor. XV: 29. Dat is te zeggen, Heere, worde ik gedoopt in den naam van **eenen**, die gestorven is? Ik worde ook gedoopt in den naam van **eenen**, die opgestaan is ; moet ik Hem gelijk worden in Zijn lijden, en ben ik daarin de ellendigste van alle menschen, ik moet Hem ook in Zijne opstandinge gelijk worden, en daarin ben ik de gelukkigste van alle menschen.

5. Het vijfde **teeken** is, hoe doet gij nu aan uwe zijde? Liefste Heere, zeggen ze, ik ben mijn woord kwijt: Gedenkt aan uwen Schepper in de dagen uwer jongelingschap, Pred. XII : 1. Zou ik een meinedige worden? Neen, zeggen ze, ik hope mijn belofte te volbrengen, en **zoo** ik somtijds uit zwakheid in zonde valle, **zoo** wil ik aan de genade **Gods** niet twifelen, veel minder in de zonde blijven liggen. **Mijne** verdorvenheden zullen het verbond niet breken; **zoolang** als ik mijn naam hoore noemen, zal ik gedenken aan het verbond, en aan de beloften aan uwe zijde, Heere, en aan mijn plicht aan mijne zijde.

6. Dat is het zesde **teeken**, liefste Heere, ik weet dat ik mij besmet heb, ik zal niet leven gelijk het betaamt, daar zal vleesch en zonde

in mij zijn, inwonende verdorvenheid. Wat zult gij daarmede doen? Ik zal naar al dat loopen, daar ik reiner worde. Ik zal naar den Bijbel loopen; die is niet alleen rein in stoffe maar ook in werking. Hij is een spiegel om te toonen uwe vuiligheid, en hij is een waschvat om u te wasschen van de onreinigheid. Joh. XVII: 17 bad Christus, heilige Vader, heilig ze in Uwe waarheid, Uw Woord is de waarheid. Het is al een badwater, die leere druipt als een regen en vloeit als een dauw, Deut. XXXII : 2. Ik zal van 't bad des Doops naar 't bad van Uw Woord gaan, als ik mij besmet heb. Dan, ik zal naar 't bad van heilige tranen en berouw gaan. Toen Petrus zich besmet had, hij liep naar 't bad van heilige tranen en berouw. De zondares wiesch zoowel haar harte in tranen als Christus' voeten. Ik zal naar 't bad des geloofs loopen, en den Heere Jezus met alle Zijne verdiensten tegen mijne zonden aannemen; die zal zooveel genade hebben, om al mijne zonden weg te nemen. Ik zal naar Uw bloed gaan, Heere Jezus, in die fonteine van Uw bloed zal ik mij wasschen ; ik zal naar 't bad des geloofs gaan, door 't geloof kunnen bergen van hoogmoed en hoovaardige verzet worden ; het bloed van Christus zal mij wit maken. Ik loop naar den Geest, die zal mij in stroomen des levendigen waters leiden, Joh. 1: 38. In dat waschvat is vuur, dat zal 't schuim van 't goud afscheiden. De Geest zal mij zuiveren, gelijk als de wind de lucht zuivert van de pestige dampen ; die geestelijke wind reinigt het hart van de zonde, en daar wilde de bruid mede doorwaaid worden, Hoogl. IV : 16. Als 't vleesch dat in hen woont, te sterk is, dan loopen ze naar al dat haar reinigen kan.

7. Het zevende teeken is, ach, hoe lief heb ik mijne ouders, die naast God het middel van mijne behoudenis zijn! Hoe dankbaar zijn ze, dat ze hen in den tijd naar den hemel wilden hebben. Hoe zal ik het u vergelden, zeggen ze, dat gij aan mij gedaan hebt? Ik weet wat smarte het is, een verloren kind te zijn in den tijd ; wat moet het in de eeuwigheid dan zijn? Wat moet het ouders tot smarte zijn ais een kind uitspat op het woord der **bestraffinge** en **vermaninge**? En wat is het tot blijdschap, als een kind een kroon en eere voor de ouders is? Ik hoop eens eeuwig blijde met u te zijn. Ik nu was mijns vaders zoon, **zeide** Salomo, **teeder**, **ende** een eenige voor het **aangezichte** mijner moeder, die mij gebaard heeft, Spr. IV: 3. En wa tzeft hij van zijne vader? Hij nu leerde mij, **ende zeide** tot mij, uw harte houde mijne woorden vast, onderhoudt mijne geboden, **ende** leeft, vers 4. Abraham, zegt God, zal zijne kinderen na hem zijne bevelen bekend maken,

Gen. XVIII: 19. God zeide, wast op in de leere en vreeze des Heeren. Wat heeft Timotheus' moeder en grootmoeder een lof gehad van hem! Salomo zegt, de kroon en blijdschap der ouden zijn de kinders kinderen, Spr. XVII: 6. Moeten ouders dat zeggen, mijne kinderen zijn mij tot eere en blijdschap, wat moeten die kinderen dan niet zijn tot teekenen en wonderen in den lande? De Zaligmaker zeide eens, ziet Ik, ende de geestelijke kinderen, die Mij de Heere gegeven heeft, zijn tot teekenenende wonderen in Israëel, Jes. VIII: 18. Hoe zullen dan zulke ouders eens zeggen, Heere, ziet hier ben ik, en de kinderen die Gij mij gegeven hebt, zij zullen tot teekenen en wonderen in den lande zijn.

8. Het achtste teeken is, die uitnemende liefde die ze tot hun zaad hebben, daar ze het teeken des Doops aan hebben laten gebruiken. Dat nemen ze op hun knieën, ze zetten het op hun schoot, ze nemen het onder hun eenzame gebeden en tranen. Zoolang als het kind leeft, geven ze het er een indruk van. Dat, zeggen ze, is zoo aan mij gedaan, ik zal mijne kinderen ook zoo opvoeden, ik zal ze bestraffen, vermanen eeren, onderwijzen naar mijn vermogen. Wordt er een ander kind door den Doop aan God opgedragen, ze willen mede doen in 't korte of lange gebed, het is voor mij licht wel gedaan van die daar waren, door den een of door den ander, ik wil het mede doen.

Dat zijn de acht zaken: 1. Zij zijn zoo blijde, dat ze ouders hadden, die in 't verbond waren. 2. Ik zie zooveel in den Doop; anders was ik maar een gemeen, maar nu een heilig kind. 3. Ik heb geen berouw dat mijne ouders het gedaan hebben, ik wil het zelfs gaan belijden en beleven. 4. Ach Drieëenig God, wat hebt Gij gedaan in mijn kindsche jaren! Gij hebt mij beloften gedaan, en zijt Uw woord aan mij gegeven kwijt. 5. Dan, ik wil het gaan beleven, ik ben ook mijn woord kwijt, en zoolang ik mijn naam drage, is dat een getuige dat ik U dienen moet. 6. Ben ik besmet, ik zal loopen naar al dat mij reinigen kan. 7. Dan, liefste Heere, ik wil in den tijd en in de eeuwigheid mijne ouders tot blijdschap zijn. 8. Al wat aan mij geschied is wil ik aan de mijnen doen.

Wij zeiden laatst, wij zullen er ook acht van 't Avondmaal stellen; als 't God belieft, zullen wij dat doen als wij weder eens tot u spreken.

Wij hebben de Gemeente verscheidene kenteekenen gegeven, en daar zijn er nog verscheidene overgebleven. Wij dachten, wij zullen, een weinig stil staan eer wij het afhandelen. Wij dachten, wij mochten zoolang niet leven tot het afgehandeld is. Zoo voegden

wij er dan deze stoffe tusschen, hoe de kenteekenen te gebruiken, tot vaststelling van genade en heerlijkheid. Daar hebben wij eenigen tijd mede bezig geweest en u zeven bestieringen gegeven hoe de kenteekenen te gebruiken. Gij moet niet al maar liggen snakken, is er niet een teekentje achter het prediken, maar gij moet ook daarnaar snakken, hoe moet ik de teekenen gebruiken?

Deze hadden we laatst: 1. Vindt gij er weinig, houdt aan totdat gij er meer krijgt. 2. Denkt dat het met de besten zoo gaat. Als hun gevraagd wierd, waaruit bewijst gij het, dat gij genade hebt? Als ze plotseling moesten antwoorden, ze zouden altemets nauwelijks twee bewijzen kunnen bijbrengen. 3. Denkt altijd, dat de besten den meesten tijd onzeker leven en de minsten verzekerd. 4. Als gij de kenteekenen wel wilt gebruiken, gij moet de conclusie niet willen opmaken op een of twee teekenen, maar wacht totdat gij ze altemaal doorzien hebt, gij zult ondervinden dat gij op het laatste twee legers zult vinden. 5. Die heden een held is, die is morgen een kind. 6. Die heden een kind is, die is morgen een held. 7. Die een held is om zichzelf te troosten, die is dikwijls een kind om anderen te troosten. 8. Die een kind is om zichzelf te troosten, is wel een held om anderen te troosten. Wilt gij die dingen gebruiken in den loop van uw leven, met den Heere zult gij het dan alles uitstaan, over een muur springen, door een bende vliegen, stalen bogen zullen er verbroken worden, een zal er duizend jagen. Laat ons nu deze twee stukken zien :

I. Wat de wereld oordeelt en zegt van het kenteeken prediken.

II. De redenen die ze er tegen heeft.

I. Zij zeiden tegen den Zaligmaker, als Gij alzo predikt, de menschen zullen U niet achten, ze zullen U verachten ; wilt Gij zoo prediken, de Pharizeën en al zullen U verachten. Misschien zult gij zeggen in uw harte, zou die Predikant het wel weten, dat als hij zoo altijd kenteekenen predikt, dat Predikanten en lidmaten hem niet achten, dat het hun al te heet en te bang is ? Ja dat weet de Predikant wel ; wat zullen ze niet zeggen als de Heere eens zal zeggen, uwe lampen gaan uit, gaat naar de verkoopers,

Ach Heere, hoe bang zal het dan zijn ! Ja wij weten het wel, zij steken het ook onder geen stoelen of banken, 't is geen inbeelding dat ze verachten het kenteeken prediken. Waarin toonen zij het?

1. Eerst, dan is hun thuis blijven veel, die onderlinge bijeenkomsten verlaten ze, al wisten ze met hun ledigen tijd geen raad, al moesten ze hun tijd in de zonde doorbrengen.

2. Zij toonen het daarin, ach zeggen ze, dat is geen schriftuurverklaren, dat is een lichte zaak, 't is de zonne licht tien graden

voorwaarts te gaan. Is het een lichte zake boven al uw zonden, dat gij dat doet, dat gij dat veracht, 't geen gij in de eeuwigheid zult wenschen gedaan te hebben? Als wij een tekst prediken, dan prediken wij alleen dat Woord, maar als wij dat prediken, dan prediken wij vele teksten tegelijk.

3. Als gij dat tegenspreekt, zoo toont gij te zijn als Jannes en Jambres, die Mozes tegenstonden en als de duivel, die met den Engel twistte om 't lichaam van Mozes niet voor den dag te brengen. Wij zouden wel mogen zeggen tot u, gelijk Stephanus tot de Joden, altijd wederstaat gij den Heiligen Geest, Hand. VII:11. Maar daar scheelt het, Predikanten en lidmaten komt men dan te na, dat kunnen ze niet dragen, daarom verachten, verwerpen, bespotten en beschimpen ze het. Gelijk Ezechiël klaagde over zijn talent; hij nam hunne harten in eer ze het wisten, door gelijkenissen. Wel man, gij hadt u niet te beklagen daarover. Jeremia, uw woord is een snarenspeel geworden, wilt gij er uitscheiden man? Ik kon niet, het wierd in mijn harte als een brandend vuur, besloten in mijn beenderen, Jer. XX:9. Ik kan zoowel teksten verklaren als een ander en al veel gemakkelijker als dit prediken, maar 't zou u en ons **zoo** nut niet zijn.

4. Nog eens, gij zegt, 't is verwaandheid. Wel, gij zijt wel een groot man, dat gij altijd **zoo** kenteekenen predikt, wie stelt gij **uzelven** gelijk? Het is altijd veroordeelen en verdoemen, wat laat gij u wel voorstaan, dat gij altijd **zoo** weet teekenen te stellen van genade en heerlijkheid? En die best beschimpen kan, die zit dan boven aan, dan is er een geschater en gelach, dan houden het die Predikanten, die er geen kennis van hebben, met huns gelijken en die Christenen. Anders deed David, die vroeg er niet naar; al zulke goddeloozen, zegt hij, zal ik uit mijn hof en zale houden, die zullen het in mijn huis niet houden. De wereld schaamt het zich niet te smaden al die kenteekenen stellen van genade en zaligheid; dat verachten ze, dan is hun plaats ledig. Laat ze prediken dat ze **zweeten**, zeggen ze, 't lust ons niet het te **hooren**. Het is onnatuurlijk. Zoudt gij niet verwonderd zijn, als iemand een pleidooi had en de advocaat sprak over de **teekenen** van verlies of winst, dat hij weigerde dat aan te **hooren**? Hoe zoudt gij luisteren of er niet een teekentje van verlies of winst in uw proces was? Zit er een Dokter voor 't bed van een zieke en spreekt hij over den aard der ziekte, hoe steekt de zieke zijn hoofd van 't bed of er niet een teekentje van herstel is? Is er iemand die eene nering zal aangaan, hij ziet of er eenig **teeken** van gewin in is. En moogt gij alleen die **teekenen** niet beschouwen,

die van genade of geen genade zijn ? Is dat te veel, daar naar te zien ? Dat is onnatuurlijk ! Ziet gij eenige teekenen van een kind dat voorwaarts wil, hoe luistert men ! Hoe verneemt men aan een boom of er kwade of goede teekenen aan zijn ! En moeten alleen de teekenen van genade of geene genade weg? Wij zullen onzen tijd wel krijgen als gij weg zijt of als het te laat is. Wij wenschen u zooveel olie van genade in de lamp van uw hart, dat gij binnen gelaten moogt worden, wij wenschen uw verderf niet.

II. Evenwel was het moeite in onze oogen. Hoe kunnen wij dat vatten ? Hoe moeten wij 't verstaan ? Wat zijn daar de redenen van, dat natuurlijke menschen, Predikanten en lidmaten daar zoo tegen zijn ? Daar zijn verscheidene redenen van dezen beklagelijken toestand, wij zullen er u maar twee of drie noemen en de andere daarna. Weet gij wat de redenen zijn ?

1. Eerst, gij onderzoekt uwen staat niet gaarne, omdat gij vreest dat gij niet goed uit zoudt komen. Jacob, hoe traag wou hij naar zijnen vader gaan, omdat hij vreesde dat het niet goed uit zou komen? Mijn Vader, zeide hij, is blind, hij zal mij betasten, en ik ben een glad en mijn broeder een harig man, en dan zal ik als een bedrieger staan. Daar scheelt het zulke Predikanten en lidmaten ; 't zal niet wel uitkomen, als ik mijne ziel neffens de teekenen legge.

2. Een tweede reden is, mijne consciëntie, is benauwd genoeg, al onderzoek en oordeel ik mij niet. Dat ik ging graven en verdiepen, ach wat zou dat benauwd zijn! Ik durf aan God noch aan sterven niet denken, en als ik dan eens gezet ging onderzoeken hoe 't met mijnen staat was, Heere, ik zou niet leven of sterven kunnen.

3. De derde reden van dien beklagelijken toestand is: ik wil liever onzeker als zeker leven, ik wil liever mijne dagen doorbrengen op een misschien, en als eene bare van de zee wezen, dan zal mij mijne consciëntie zoo niet benauwen, dan zal ik als geen bedrieger van mijzelf staan.

Wat zegt gij? Het zijn groote accidenten, als 't u daar schort. Wat zijn dat wonden in uwe ziele? Veracht gij het onderzoek van uwen staat? Vreest gij dat gij als een bedrieger zoudt staan? Veracht gij het? Doet gij gelijk Herodes? Hij liet Jezus den koninklijken mantel aandoen om daarmede te spotten. Zegt gij, wat zou ik met mijne consciëntie doen, als ik onderzoek deed? Wilt gij liever onzeker leven, en zoo op een misschien naar een eeuwigheid gaan? Dat zijn de drie dingen. En dan gaat gij al

die Predikanten verachten, niet alleen mij, maar anderen ook. Zijt gij aan die drie dingen vast, wij kunnen u geen beter middel geven, ais dat gij er bedroefd over zoudt wezen en de kenteekenen wel zoudt zoeken te kennen, en wel te gebruiken. Zijt gij er niet aan vast, weest blijde. In het toekomende zullen wij daarin zoeken voort te 'gaan, in u nog eenige redenen te geven.

De Heere zegene nu dit gesprokene aan ons en aan ulieden, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-ZES-EN-DERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin nog eenige redenen, waarom groot en klein niet veel houden van het prediken van kenteekenen.

Wil lezen, Jes. LXI : 9, Allen, die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Des konings kinderen, zouden die niet bekend worden? Alzoo plachten de dochteren des konings, die maagden waren, met mantels gekleed te gaan, 2 Sam. XIII: 18. Des konings zonen waren ook bekend; hoe wordt en waarom zijt gij van morgen tot morgen zoo mager, gij konings zone, en zult gij 't mij niet te kennen geven? zeide Joab tegen Ammon, 2 Sam. XIII: 4. Zouden 's konings kinderen niet gedistingueerd worden van anderen? Wereld, gij twijfelt daar niet aan, dat er onderscheid is tusschen een heer en zijn knecht, tusschen een rijke en een bedelaar; en zou dan 't gezegende zaad niet gekend worden? God is een grooter Koning dan al die, die in de wereld zijn, en zouden die kinderen van dezen Koning niet gekend worden? Om die Prinsendochteren te kennen moet gij niet wachten tot de laatste dagen, maar gij kunt ze altijd kennen. Waaraan dat ze te kennen zijn, daar hebben wij u zeven en twintig maal acht teekenen van gegeven. Nu zouden wij u voor de acht en twintigste maal acht blijken geven.

Laatst hadden wij deze, rakende het Godvruchtig gedrag van het gezegende zaad omtrent den Heiligen Doop: 1. Zij waren zoo in hun schik daarover, dat hunne ouders hen van jongsaf in 't verbond gebracht hadden. 2. Zij zagen dat ze daardoor geen onrein, maar een heilig kind waren, 1 Cor. VII : 14. 3. In het opgroeien toonden ze dat het hun niet berouwde, dat hun ouders, of die in hunne plaats waren, dat voor hen betuigd hadden, dat ze de wereld verlaten zouden en God dienen. 4. Zij wrochten met de beloften, die de Drieëenige God aan hen beloofd had. 5. Het zijn menschen van praktijk, hun harte is alle dag vervuld met de liefde van den Heere. 6. Als er altemets nog vuil van de zonde hen aankleeft, dan hebben ze hunne badwaters buiten den Doop, den Geest en 't bloed van Christus; dan gaan ze naar heilig berouw, naar het geloof, dan gaan ze hun harte reinigen. 7. Kan ik in mijn leven mijne ouders niet genoeg danken, ik zal

het eens eeuwig doen. 8. Dat aan mij geschied is, zal ik aan de mijnen doen ; ik zal mijne kinderen nemen onder mijne tranen en gebeden, in 't openbaar en in 't verborgen. Zij brachten hun kindertjes naar den Heere Jezus, opdat Hij haar de handen opleggen, daarvoor bidden, ze omhelzen en zegenen zou, Matth. XIX: 13.

Wij zeiden, dat er ons toen nog acht overbleven ten opzichte van het gebruik van 's Heeren Avondmaal, het tweede Sacrament. Waaraan is 't gezegende zaad daarin te kennen?

1. Eerst, zegt dat gezegende zaad, ik kan daar niet gaan of ik moet mij beproeven en daar heb ik tijd toe genomen eer ik er gegaan hebbe. Ik ga daar niet jachtig, ik moet mij bereiden en beproeven, ik wil liever wat van mijn slaap en van mijn eten nemen, als dat ik mij niet zou beproeven. O! dat groote woord van den Koning is zoo op mijn harte gedrukt, de mensch beproeve hemzelven en ete alzoo van het brood, ende drinke van den drinkbeker, 1 Cor. XI: 21. Wel, zeide Bileam tegen de dienaren Balaks, al gaf Balak mij zijn huis vol zilvers ende gouds, zoo vermocht ik niet het bevel des Heeren mijnes Gods te overtreden, Num. XXII: 18. Zoo is een recht kind Gods; mijn Heere, zegt hij, ik zal niet nederzitten hier of ik zal doen 't gene Gij gesproken heb, ik wil niet zijn alsof ik het gebod niet achte. Ze zijn als een bruid die zich versiert met haar sieraad en als een jonkvrouw die zich versiert met haar bindselen.

2. Dat gezegende zaad houdt in het toetsen, onderzoeken, beproeven aan, totdat ze eenige weinige of vele dingen gevonden hebben, oude of nieuwe teekenen van genade, waarop ze besluiten kunnen dat ze genade hebben. Ik moet wat hebben, zeggen ze, waar is uw geloof? Ik weet dat de Koning daar staan zal en dat Hij zeggen zal, waar is uw geloof? Hebt gij Mij wel lief? hebt gij achting voor Mij? Ik weet dat de Koning vragen zal, hebt gij een teekentje van genade? Waarom weent gij? Hoe zijn uwe tranen? Wien zoekt gij? Wat is uwe begeerte? Zij houden zoo aan totdat ze een oud of nieuw teekentje vinden daar ze op aangaan.

3. Dat gezegende zaad heeft zulk een schroom om niet alleen niet gecensureerd te worden van menschen, maar ook niet van God. Zij zouden niet gaarne gecensureerd worden van hunne consciëntie, noch van het Woord, hetwelk een oordeeler is der gedachten ende der overleggingen des harten, Hebr. IV : 12. Ach God! zegt dat gezegende zaad, ik zou niet gaarne gecensureerd worden van mijn gemoed, noch van 't formulier des Avondmaals, noch van de kerk, noch van de vromen, noch van 't Woord, maar bijzonder niet van God. O schrik! Gij Heere, hebt oogen als een

vlamme des vuurs, ik zou niet gaarne hooren dat woord, drijf de dienstmaagd uit, Gen. XXI:10. Ik zou niet gaarne hooren dat tot mij gezegd wierd, gij hebt niet dat gij hebben moet om hier te verschijnen.

4. Het vierde teeken van het gezegende zaad is, zij gaan hun leven niet ten Avondmaal om 't verbond in 't openbaar te maken, of ze hebben het eerst thuis gedaan. Het was in mijn harte een verbond te maken ; wat is er de inhoud van, zegt God ? Dat ik U verkieze, zeggen ze, dat ik U aankleven zal alle de dagen mijnes levens, ik heb het niet in mijne gedachten U ooit te verlaten. Hoe is het met uw oore, zegt God ? Dat breng ik aan de post der deure om het te laten doorboren. Als gij ten Avondmaal gaat, is dat in uw harte ? Ja. Dat is dan als Hand. XV: 16, het waren menschen die hare zielen hadden overgegeven voor den name onzes Heeren Jezus Christi. Wel, zegt God, dat uw verbond en deze uwe' keure is het zegel van Mijne eeuwige verkiezinge, gij hebt Mij niet eerst verkoren, maar Ik u, gij hebt Mij niet eerst liefgehad, maar Ik u. Dat uw verbond in 't eenzame en in 't openbaar is een teeken dat de Vader u getrokken heeft, Joh. VI:44.

5. Het vijfde teeken is, dat ze onderscheid maken tusschen 't lichaam en 't bloed van Christus, 1 Cor. XI : 29. Men moet daar niet mede doen als de honden met Achabs bloed en het vleesch van Jezabel, ze slobberden het zoo maar in ; neen, mijn Koning, Gij moet van de honden en zwijnen niet gegeten worden, 't is geen gemeen, maar heilig brood. Voor wie is het? Het is voor Zijne schapen, voor Zijne leden, voor dat verborgen lichaam; voor die Hij met Zijn bloed gekocht en door Zijn Geest verlost heeft, voor die allen is Hij eene hemelsche spijs en drank geworden. Christus is niet voor allen, hoofd voor hoofd, neen, 't is maar voor Zijne kinderen alleen. Dat onderscheiden ze, 't is niet voor allen, maar voor Uwe kinderen alleen. En geeft het heilige den honden niet, noch en werpt uwe paalen niet voor de zwijnen, ze zouden u en Mij verscheuren en vertreden, Matth. VII: 6. Zoo onderscheiden ze het lichaam en bloed van Christus. De geestelijke mensch onderscheidt alle dingen, 1 Cor. II: 15.

6. Het zesde teeken is, ik zie en ik ben overtuigd dat mijn Middelaar met Zijn Geest daar tegenwoordig is. Hij zal 't zien wie er achter blijft. Hij ziet niet gaarne dat zijne kinderen achter blijven. O zegt Hij, hier is nog plaats, treurige en godvreezende menschen, toon Mij uwe gedaante, doe Mij uwe stemme hooren, Mijne schoone, staat op en kom bij Mij, van den Libanon af, hoe zit gij hier onder de leeuwen in een woest land, heb toch geen lust

om u te onttrekken, kom naar Mij toe, Mijne schoone, Hoogl. II : 14 en IV : 8. Hij moedigt elk aan en Hij ziet niet gaarne dat er iemand achter blijft. Het was : Gaat henen, zegt Zijne discipelen ende Petro, dat Hij u voorgaat naar Galiléa, aldaar zult gij Hem zien, gelijk Hij ulieden gezegd heeft, Marc. XVI : 7. Het is, waar is Thomas? Waar zijn de Emmausgangers? Verlaten zij Mij? Het zesde teeken is dan, ze ondervinden dat de Koning met Zijn Geest en genade daar tegenwoordig is. Saul vroeg, waarom is de Zone Isai noch gisteren noch heden tot de spijs niet gekomen? 1 Sam. XX : 27. Wat schort u, Mijne kinderen, zegt God, dat gij vandaag en gisteren niet tot de spijs van 't verbond gekomen zijt, en zooveel reizen ?

7. Het zevende teeken is, ze gaan eenigermate er drinken met bittere tranen van droefheid, over al het zondige dat hen nog aankleeft; ze schreien er over, dat ze God den Vader vertoornd hebben, en zij verlangen naar de verzekering van de gunste Gods. O God, zeggen ze, U heb ik bedroefd en vertoornd, straf er mij niet over in Uwen toorn, Ps. VI : 2. Zij trachten ook godvruchtig te gaan leven, en ze verbinden zich om met de vromen zonder haat of nijd te gaan leven in alle liefde. Zij gaan letten op het formulier van het Avondmaal, daar zooveel blijken in zijn van 't gezegende zaad; daar lezen ze wat dat volk in tijd en eeuwigheid deelachtig wordt.

8. Eindelijk en ten laatste zeggen ze, nu geloove ik, dat ik als een waar dischgenoot aan de tafel van Gods Zoon zal aangenomen worden. En terwijl zij het teeken gebruiken, zeggen ze, zoo waarachtig als ik het teeken gebruike, zoo heb ik het tot een zegel dat ik deel heb aan de beteekende zaak, ja ik voel altemets dat Uw Heilige Geest het zegel op mijn harte zet, zoodat ik wel onverwacht moet zeggen: Gij verkwikt mijne ziele, Ps. XXIII : 2. Het valt als een dauw op mijn harte, en ik zal 't niet vergeten, al leefde ik nog dertig jaar, dat God zoo heimelijk kwam, en Hij drukte het zegel op mijn harte; niet alleen verzegelde God mij in het teeken, maar God drukte het zegel van Zijn Geest op mijn harte, waardoor ik ben verzegeld- geworden, en die het onderpand is van mijn erfenisse, tot den dag der verlossinge, tot prijs Zijner heerlijkheid, Eph. I : 13, 14. Mijn Heere, ik ben als een die vrede vindt in Uwe oogen, Hoogl. VIII : 10. Gij brengt mij in de binnen-kamers, Hoogl. I : 4. Mijne ziele wordt als met smeer en vettigheid verzadigd, Ps. LXIII : 6.

Dat zijn de acht teekenen. 1. Het eerste is, zonder beproeving ga ik nooit, ik zal liever van mijn slapen en eten wat afnemen. 2. Ik zal mij zoolang beproeven, totdat ik de teekenen vind, daar

ik op mag gaan. 3. En gecensureerd te worden zou mij tot smarte zijn. 4. Eerst maken zij thuis het verbond, en dan in Gods huis, en ze zeggen, ik zal al mijn leven U dienen. 5. Zij onderscheiden het lichaam en 't bloed van den Zone Gods. 6. Als ze een teekentje vinden, dan zeggen ze, nu weet ik dat de Koning met Zijn Geest hier tegenwoordig is, en dan zegt de Koning, wel hebt gij nu niet genoeg? 7. Zij eten het met een soort van bittere kruiden, met een week hart, zij schromen God te vertoornen, ze hebben een begeerte naar verzekering, zij trachten godvruchtig te leven. 8. Zij gelooven dat ze als een waar dischgenoot ontvangen zullen worden, dat ze bij het teeken ook verzegeld zullen worden, en ze krijgen altemets een heimelijk zegel, dat niemand kent als die het ontvangt. en als ze dat ooit gehad hebben, al was het dertig jaar geleden, zoo heugen ze het.

Zoo hebben wij de gemeente de acht en twintig maal acht teekenen gegeven; als 't God belooft, zullen wij in 't toekomstige er wederom acht geven. Wil die allerliefste Heere de gekrookte rietjes wel breken, en de rookende vlaswiekjes wel uitblussen? Neen, Hij zal ze staande doen blijven, totdat Hij 't oordeel zal uitbrengen tot overwinning, en in Zijnen name zullen zulke Heidenen hopen. Dat is de grond van hunne hope; de naam des Heeren is een sterke toren, daar de rechtvaardige henen loopt, ende naar toe vliedende in een hoog vertrek gesteld wordt, Spr. XVIII: 10. Doet de Heere dat, denkt dan of het de knecht ook niet moet doen.

Wij zeiden laatst, de wereld zegt, (en misschien zijn er onder Gods kinderen ook) wij houden niet veel van kenteekenen te prediken, zou de predikant dat wel weten? Wij weten het zeer wel, gij kunt het ons zoo goed niet zeggen. Zij zeiden van den Zaligmaker, zou Hij wel weten dat het volk Hem haat, als Hij zoo predikt? Al haten ze ons, 't is daarom niettemin noodig. Zouden wij 't niet weten? De wereld laat het genoeg blijken in verscheidene zaken. Als iemand een proces had, en de advocaat zat bij hem, en sprak er over, of er blijken van winnen in waren, hoe zou hij luisteren! Als er iemand ziek was, en hij had een man of vrouwe met verscheidene kinderen, en de doctor zat voor 't bed, hoe zou hij luisteren, of er niet een teeken van gezondheid of herstel is! Hij zou luisteren met tranen in zijn oogen. En mogen wij dan niet zeggen, welke teekenen van de genade zijn? Is dat nog niet veel grooter, als al het andere? Wel blinde wereld, zulke teekenen mist gij, als gij de teekenen veracht.

Wij zeiden, wat scheelt u, wereld? hoe hebt gij er zulk een weerzin in? Weet gij waar het u scheelt? Omdat, als gij u

onderzoekt, gij niets goeds over u kunt propheteeren. 1. Eerst, bij het stellen van de teekenen ziet gij dat gij ze mist, gij ziet dat het slot niet goed is. Achab zeide, ik kan Micha niet dragen, maar ik hate hem, omdat hij niets goeds over mij propheteert, maar kwaad, 1 Kon. XXII: 8. De tweede reden is, gij hebt benauwdheid genoeg in uw gemoed, al stelt gij u tusschen geen teekenen. Gij hebt nu zulk een benauwdheid in uwe consciëntie, die veroordeelt u, en wat zou het dan zijn, als gij de teekenen gebruikte? Zoo was het met Achab; ik heb het benauwd genoeg, al roept gij Micha niet, hij propheteert niets goeds, hij veroordeelt mij. Daar schort het de wereld, als ze zich toetsen worden ze nog benauwder. 3. De kenteekenen kunnen ze niet gebruiken of ze moeten het goed of kwaad keuren, en zij willen het op een misschien laten afgaan. 4. Gij gelooft niet dat er een middel voor u is om uit uw ellendigen toestand te geraken, gij wilt u niet onderzoeken aan de middelen der genade, gij vreest dat gij altemets zoudt moeten zeggen, lieve Heere, wat moet ik doen om zalig te worden, is er niet een middel om gered te worden? als de verloren zoon, en als de drie duizend, en als de stokbewaarder. Het is, ik wil mij niet onderzoeken, ik wil mijn huis in vrede houden. Ik zou gelooven dat het u daar scheelt, wereld, gij houdt van die dingen niet, omdat ze zoo na aan den man komen.

Wij zeiden, wij zullen er nog eenige redenen bij doen. En gij zegt mogelijk, ge hebt het nog niet geraden. Waarom heeft de wereld niet gaarne het stellen van kenteekenen?

1. Eerst, omdat ze veel van uitstel houden. De vijand zegt, stelt het al maar uit; de verledene tijd die is weg, de tegenwoordige, zegt hij, moet gij mij geven, maar de toekomstige, houdt die voor u, en hij weet dat ge daar niets aan hebt. Ik sta u dat toe, zegt de duivel, gij moet u beproeven in uw leven, maar gij moet er wat verzuimachtig en nalatig in wezen, 't zal wel eens komen. Gij doet als die onrechtvaardige rentmeester, hij wist wel dat hij rekenschap moest geven, maar hij was verzuimachtig, hij zei, wat zal ik gaan doen? Hij gaat naar de schuldenaars, en zegt, wat zijt gij, en wat zijt gij schuldig? Gij leeft slordig, ge houdt slordig boek, ofschoon ge weet dat er eens zal gevraagd worden, of uwe lampen branden of uitgaan? Matth. XXV. Wat zult gij dan doen? Naar de verkoopers gaan, als het te laat is? Gij Christenwereldling, gij kondt het geweten hebben, dat gij nalatig leefde, den verleden tijd moest gij wel gebruikt hebben, en den tegenwoordigen teeder beleefd, en voor den toekomstige moest gij wel gezorgd hebben dewijl ze zoo onzeker is.

2. Het schort aan uwe eigen verwaandheid en hoovaardij. Gij stelt vast, ik heb genade, dat houdt gij vast in uw gevoelen, dat gij dingen bezit, die met de eeuwige zaligheid gemengd zijn. Gij stelt het eens vooral vast, hoe, zou ik geen genade hebben, dat zal mij niemand ontwringen, ik heb het geloof, al veroordeelden ze mij allen, ik geloove van mij betere dingen, die met de eeuwige zaligheid gepaard gaan, al zou ik er zoo mede in de helle vallen.

3. De derde reden, waarom de wereld een weezin heeft van het onderscheiden prediken en kenteekenen stellen, is, och armen ! gij wilt het op een avonture laten afgaan. Zou ik alle dag leven in gevaar van mijn leven? Als ik de middelen tot bekeering gebruik, dan leef ik in gevaar van mijn leven, als ik onderzoek of ik genade of geen genade heb; ik wil liever zeggen met Esther, kome ik om, zoo kome ik om. Dat leeren ze zoo, en als die melaatsche, ik kan maar sterven.

4. De vierde reden is: omdat ze een verwaande algemeene gedachte maken van de goddelijke barmhartigheid, zonder om te zien naar teekenen van genade. Een algemeene gedachte hebben ze van de goddelijke barmhartigheid, en daar zullen ze zich op nederleggen, zonder om te zien naar teekenen van genade. Dat is een huis van een spinnekop, Job VIII : 14. Worden ze wat ontdekt, ze gaan op een algemeene gedachte rusten, zonder te denken dat God een verteerend vuur is, en dat er geen barmhartigheid is buiten Christus en geen gegronde hope van zaligheid buiten de blijken van de genade.

5. Ook daar scheelt het, dat gij een afkeer hebt om u te onderzoeken; begeeft u die gedachte van de goddelijke barmhartigheid, dan zal ik sterven, zegt ge als een dwaze, ongevoelig, of in eene schrikkelijke desperaatheid, of met de woorden van den vervloekte, ik wist dat Gij een harde Heere waart, waarom hebt Gij mij zoo zoo gemaakt? Dan zegt ge, ik zal stervende zeggen, Gij hebt het uwe wederom, Gij hebt mijn lichaam en mijne ziele. Het is, zie ik dat de barmhartigheid feilt, ik zal sterven als een beest, of als een desperate, of als een godslasteraar, ja als een duivel.

6. Ik weet, zegt ge, anders van de predikanten, en van het vrome volk niet ontslagen te worden; ze zijn niet gezeten, of ze vragen waarom wordt gij een Christen genaamd? Ik kan ze anders van mijn kant niet houden, 't zijn toch zulke vrijmoedige menschen, maar als ik de kenteekenen veracht, dan zwijgen ze.

Ziet, dat zijn zoo tien dingen, die de wereld opgeeft. Als 't God belooft, zullen wij er in het toekomende nog eenige hebben.

De Heere zegene al dit gesprokene woord aan ons en ulieden, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-ZEVEN-EN-DERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin nog zes redenen gegeven worden, waarom de wereld zooveel heeft tegen het prediken van kenteekens.

Wij lezen, Jes. LXI : 9, Allen, die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat ze een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. David zei eens, in alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd, Ps. CXIX : 96. Wij mogen van dezen tekst ook wel zeggen, dat ze zeer wijd is. Wij vinden Matth. XXII en Luc. XIV, als de koning kwam, dat zijn knechten zeiden, de zaal is vol aanzittende gasten en nog is daar plaats. Wij zeggen, al die van den Heere gezegend zijn, zijn daarvoor bekend voor 't oog van een iegelijk en ze zullen er nog al meer voor bekend worden. Hoeveel blijken wij daarvan gegeven hebben, zoo zijn er nog al overig. Laatst gaven wij u voor de acht en twintigste maal acht blijken daar 't gezegende zaad aan te kennen is. God zei eens, 't is om geen ééne overtreding noch om geen twee, dat gij geslagen wordt, maar om vele en zware. Wij zeggen, 't is om geen een of twee teekenen te doen daar 't gezegende zaad aan te kennen is.

De laatste acht waren deze : 1. Het was een zaad dat zich zeer godvruchtig gedroeg omtrent het sacrament des Avondmaals, 't had zulk een schroom om daar te komen voor den Heere, zij gebruiken 't niet of zij hadden eerst nedergezeten om zich te beproeven. 2. Als ze zich beproefd hadden, zoo durfden zij niet opstaan noch niet henen gaan zonder een nieuw blijke van des Heeren gunste tot zich gewaar te worden. 3. Zij schroomden een censure van God, van 't Woord Gods, van hun consciëntie, van 't Woord, van 't Formulier des Avondsmaals. 4. Zij maakten nooit in 't openbaar een verbond, of zij hadden het 'teerst thuis in 't verborgen gedaan. 5. Het vijfde teeken was: 't waren menschen die 't geestelijke van 't lichaam en bloed van Christus wisten te onderscheiden en zeiden, 't is geen gemeen, maar heilig brood, dat Christus alleen Zijne kinderen verordineerd en ingezet heeft. 6. Het zesde teeken was : mijn Heere, ik zie niet gaarne dat een die wel gesteld is zich onttrekt, en ik zie niet gaarne dat een die

niet welgesteld is, aanzit. 7. Het zevende teeken was, dat er niet een kwam of hij had eenigermate een goddelijk berouw van de boosheid, die hem nog steeds aankleeft, hij had eenigermate een bittere saus, doch evenwel met geloof. 8. Eindelijk, zij twijfelden niet of zij waren een waardig dischgenoot ; mij dunkt, zeggen ze, dat ik in het teeken een zegel zie, een sacramenteele verzegeling, dat ik genade heb, mocht het U believen, Heere, het inwendige zegel op mij te zetten !

Wij zeiden toen, wij moeten nog al voortgaan. Wil de Heere Jezus de gekrookte rietjes niet breken en de rookende vlaswiekjes niet uitblusschen, maar zal Hij maken dat ze allen tot overwinning zullen uitkomen, de predikanten mogen ze dan ook niet breken, maar ze moeten ook zien dat gezegende zaad als overwinnaars uit te brengen. Dit is de negen en twintigste maal, dat wij u acht blijckjes zullen geven. Weet ge welke die zijn?

1. Eerst, 't is een zaad, dat zoo veel houdt van een goeden grond en fundament te leggen onder hun gebouw. Het gebouw, daar ze genade en heerlijkheid op bouwen, daar leggen ze zulke zware fondamenteen onder eer ze 't besluit opmaken van hun gebouw. Zij bouwen op geen zandgrond, opdat het gansche gebouw niet instorte; neen, ze breng& eender zulk een fundament onder hun zielsstaat, als 't Hoofd van de gansche kerk. Matth. XVI : 18, Op dezen Petra zal ik Mijne gemeente bouwen. Het fundament, daar ze hun hart en den staat van hun ziel op bouwen, is : a. de eeuwige verkiezinge Gods; hebt gij die uw leven vast gemaakt? 2 Petri I : 10. Rust niet voor dat gij verzekerd zij t dat ge deel aan de eeuwige verkiezinge Gods hebt. b. Behalve dat, zoo leggen ze het fundament der leere onder den staat van hun ziele ; ik zou niet gaarne bouwen, zeggen ze, als op het fundament, de leere der Apostelen ende Profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen, Eph. 11 : 20. c. Het derde fundament is de Heere Jezus Christus. Ik weet, zeggen ze, en dat stemmen ze met Paulus toe door den Geest, dat niemand een ander fundament leggen kan, dan hetgene gelegd is, hetwelk is Jezus Christus, 1 Cor. III : 11. d. Het vierde fundament is levende ondervindinge des Geestes. Is de Geest u een Geest der uitbrandinge ende des oordeels geworden? Jes. IV : 4. Den Geest der genade ende der gebeden? Zach. XII : 10: ende des geloofs ? 1 Cor. IV : 13. Heeft Hij u doen zien de dingen die u van God geschonken zijn? 1 Cor. II : 12. e. Onder dit geestelijke gebouw leggen ze als een fundament het verbond der genade, dat God met Zijne kinderen opgericht heeft.

Daar is al mijn lust in, zegt dat zaad met David, 't is zoo wel

geordineerd, 2 Sam. XXIII : 5. Bergen mogen wijken, maar dat niet, allerliefste Heere, dat is vast, want Gij hebt zelf gezegd, bergen zullen wijken, ende heuvelen wankelen, maar Mijne goeder-tierenheid en zal van u niet wijken, ende het verbond Mijnes vredes en zal niet wankelen, Jes. LIV : 10. Dat zijn vijf zware fondamenten.

2. Het tweede teeken is, als God ze 't zoo heeft doen gelukken in 't bouwen, nu ben ik zeer vergenoegd, mijn Heere zeggen ze, nu heb ik geleerd honger te lijden, ik en heb geleerd verzadigd te zijn, en ik heb geleerd overvloed te hebben en ik heb geleerd gebrek te lijden, ik heb geleerd in alles vergenoegd te zijn, Philipp. IV : 11, 12. Komt ge in 't huis van de goddeloozen, daar is altijd wat ontsteld, maar komt ge in 't huis van 't gezegende zaad, 't is altijd wel. Vraagt het de Sunamietische, en zegt, is 't wel? Het is wel, zegt ze, al was 't dat ze bitterlijk bedroefd van geest was. Ik rekene, zeggen ze, dat ik onredelijk zou doen als ik eenige klacht deed over de handelingen van mijn God; Hij heeft alle Zijne dingen wel gedaan, werd er van den Heere Jezus gezegd, Marc. VII : 37.

3. Het derde teeken is, ik durve mijn God wat toevertrouwen, mijne allerdierbaarste panden. Is 't een predikant, daar 't van vastgesteld is dat hij heen moet, vallen ze hem om den hals, en zijn ze bedroefd over dat woord, dat ze zijn aangezichte niet meer zien zullen ; ik beveel u Gode, zeggen ze, en den worde Zijner genade, ik betrouw het mijn God toe, zeggen ze. Hebben ze een ziel, die van hun lichaam zal moeten scheiden, zij bevelen hun ziel in de handen huns getrouwen Scheppers met weldoen, 1 Petri IV : 19. Hebben ze kinderen, man, wijf, vrienden, zij vertrouwen op God, die gezegd heeft, laat uwe weezen achter en Ik zal ze in 't leven behouden, ende laat uwe weduwen op Mij vertrouwen, Ik zal ze verzorgen, Jer. XLIX : 11. Hebben ze 't een of 't ander, zij bevelen 't aan God en sterven gerust.

4. Het vierde teeken is, zij houden zooveel van de voorzienigheid, Zijn ze kinderen en dochteren Abrahams in den Heere Jezus, ze spreken met Abraham en zij doen als Abraham : mijn kind, wat zijt gij zoo bekommerd over 't lam, God zal Hemzelve een lam ter brandoffer voorzien, Gen. XXII : 8. De Heere zal het voorzien, op den berg des Heeren zal 't voorzien worden, vs. 14. Jacob, gaat maar op Mijne voorzienigheid naar Syrië. Zoo heeft al dat zaad gedaan ; zij leefden zoo op de providentie Gods. Dat hebben ze al hun leven in hen geprent, wentelt uwen weg op den Heere ende vertrouwt op Hem, Hij zal 't maken, Ps. XXXVII : 5. Werpt alle uwe zorgen op den Heere ende Hij zal u onderhouden;

Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele, Ps. LV : 23. Werpt alle uwe bekommernisse op Hem, want Hij zorgt voor u, 1 Petri V : 7; weest niet te bezorgd, uw hemelsche Vader heeft het bestel in Zijne hand, Matth. VI : 31, 32.

5. Zij houden niet alleen veel van Gods voorzienigheid, maar ze zeggen, Heere, ik vereenige mij met Uwen raad, bekend of onbekend, doe met mij naar Uw believeu, Gij zult over mij brengen, dat Gij over mij bescheiden hebt, liefste' Heere, ik vereenige mij met Uwen raad, al is ze mij onbekend. Als wij zagen dat hij hem niet liet afraden, zoo hielden wij ons tevreden, zeggende: de wille des Heeren geschiede, Hand. XXI: 14. Gij zult mij leiden door Uwen raad, zegt een gezegend kind van God, Ps. LXXIII : 24. Als ik wenschte dat Gij Uw raad veranderde, dan zou ik wenschen dat Gij geen God waart, want een veranderlijk God is geen God, doe met Uw knecht en dienstmaagd, mij en met 't mijne dat U belieft.

6. Het zesde teeken van 't gezegende zaad is, als die raad ontdekt wordt, ze zwijgen. Is 't niet goed voor David, laat het. Jonathan zeide, is 't goed of niet goed, ik zal het u ontdekken. Is er in de baring van 't besluit wat bitter, als het zich ontdekt, zij zwijgen. Let op Aäron, dien gezegenden man ; doch Aäron zweeg stil, staat er Lev. X: 3; zijn lieve kinderen, die lieve panden, ziet hij daar verbranden op een buitengewone gerichtswijze. Eli, als zijne lieve kinderen beide van hem weggenomen Wierden op één dag, Hij is de Heere, zeide de man, Hij doet wat goed is in Zijne oogen, 1 Sam. III: 18. Hiskia, uwe kinderen zullen den troon niet beklimmen, 't zal er verre van af zijn; al wat de Heere gesproken heeft, zegt hij, is goed, Jes. XXXIX : 8. Zij zijn als hun Hoofd ; zal Ik den drinkbeker niet drinken, dien de Vader Mij te drinken gegeven heeft? Joh. XVIII: 11. Ze zitten eenzaam en zwijgen stille, Klaagl. III: 38. De Heere deed dat ook al menigmaal eens.

7. Het zevende teeken daar zij aan te kennen zijn is, ze vernemen en beproeven welke de goede, heilige, welbehagelijke, volmaakte wille van God is, Rom. XII: 2. Zij vragen er naar en zeggen, wat wilt Gij, Heere, dat ik doen zal ? Ik ben Uw knecht en dienstmaagd. Zegt mijn Heere, gaat, ik zal gaan ; zegt Hij, doet dat, ik zal 't doen, ja ik zal 't doen met mijn geheele harte. Al wat iemand doet met woorden of werken, doet het al ter eere Gods, 1 Cor. X : 31. Ik hebbe gehaast ende niet vertraagd Uwe geboden te onderhouden, Ps. CXIX: 60. Als Gij mijn hart verwijdt zult hebben, zal ik loopen den weg van Uwe geboden, vers 23. Hoe zult gij des Heeren wille doen? Ongeveinsd, zonder gebrek, zonder uitstel. Op dienzelfden dag liet Abraham

zich besnijden, Gen. XVII. Des morgens vroeg stond hij op om naar dien berg te gaan, die God hem gewezen had, met opzet, Gen. XXII. Zij willen 't niet laten om zuur of zoet, om voordeel of nadeel. Zal een Bileam zeggen, al gaf **Balak** mij zijn huis vol zilvers of gouds, zoo vermocht ik niet het bevel des **Heeren** te overtreden. Zal die soldaat zeggen : al mocht ik duizend zilverlingen in mijne hand hebben, zoo zou ik mijne hand aan des konings zone niet slaan; ik weet, Joab, wat de koning u en elk geboden heeft, dat wij toch zachtkens zouden handelen tegen dien jongeling ? Die drie jongelingen zeiden tegen dien grootmachtigen vorst, 't zij u bekend, dat wij 't gebod niet doen zullen; gij koning, wilt uwe onderdanen dwingen om dat beeld te aanbidden, of ze in den oven des **vuurs** werpen, maar die het doen, zullen van God in 't hellsche vuur geworpen worden. Daniël zeide, gij Darius wilt in dertig dagen niets verzocht hebben als van u, maar God wil dat ik dagelijks van Hem verzoeken zal ; gij Darius zegt, dat ik onder de leeuwen moet, zoo ik uw gebod niet doe, maar de Koning van den Hemel zegt, zoo gij **eenig** mensch aanbidt, gij zult onder de hellsche leeuwen moeten ; neen, zegt hij, ik zal uw gebod niet doen, koning Darius.

8. Het achtste **teeken** van het gezegende zaad is, ze zijn zoo vrijmoedig in het spreken. In alles wat zij bcoogen, hebben ze zichzelf niet te verdenken, ze gaan zoo vrijmoedig, hun tong kleeft aan hun gehemelte niet, zij mogen spreken bij vriend en vijand. Hand. IV, ze waren verwonderd over de vrijmoedigheid van Johannes, Jacobus en Petrus. Wereld, gij zoudt ze hunne vrijmoedigheid, door ze een kwaden naam te geven, wel zoeken te **benemen**, maar al ontnaamt gij hun goeden naam, ze behouden echter een goede zaak, ja zij behouden altijd een goeden naam.

Ik zeg: Het eerste is, zij bouwen op vijf zulke goede gronden. 2. Zij hebben geleerd vergenoegd te zijn. 3. Dat gedaan zijnde, zij vertrouwen God wat toe. 4. Dat gedaan zijnde, zij hebben zoo lief de providentie **Gods**. 5. Zij zijn zoo vereenigd met Zijn raad, ze hebben er niets tegen, zij geven zich aan den raad en leiding van den Heere over. 6. Nog eens, gij zult vinden dat dat volk uitermate stil is, als die raad geopenbaard wordt. 7. Ze zijn zoo gehoorzaam aan 't gebod, als onderworpen aan 't besluit. 8. Ze hebben zulk een vrijmoedigheid, hun **tonge** kleeft aan hun gehemelte niet, wat kwade namen de wereld hun geeft, zij zetten 't nevens zich neer.

Wel man, zult gij zeggen, weet ge wei dat de menschen 't niet wel nemen zullen, dat ge veel kenteekens stelt ? En moeten wij 't daarom laten ? Wij weten wel, dat het gros van 't volk daar

tegen is, dat ze zeggen, deze rede is hard, wie kan dezelve **hooren** ? als Joh. VI: 60. Altijd kenteekens van 't gezegende zaad en van genade en zaligheid te stellen, wie kan dat **hooren** ? Maar is dat wijsheid, dat te verachten ? Wat mogen de redenen van **zoo** een beklagelijken staat zijn ? Hoe verneemt gij naar **teekenen** van winnen, als gij een proces hebt ? In een ziekte, hoe vraagt gij of er geen teekens van herstel zijn ? In een huwelijk, in een beroep, of er teekens zijn dat het wel zal gaan ? En moet het alleen hier niet zijn ? Dat moet zijn redenen hebben, dat geleerden en ongeleerden zulks laken. Dat men in de **nature** prijst, mag dat alleen in de genade en heerlijkheid niet zijn ? Daar viel in onze gedachten, wat de oorzaken daarvan waren. Wij hebben u eenige redenen daarvan gegeven, nu zullen wij er nog eenige bijvoegen.

Mogen wij u, door hetgeen wij gezegd hebben te herhalen, wel wat te hulpe komen ? 1. De eerste oorzaak in predikanten en lidmaten was, als zij de teekens zouden gebruiken, vreesden ze dat het onklaar op zou komen. 2. De tweede, ik leef ongerust genoeg, al is 't dat ik mij **zoo** niet onderzoek, ik leef in **zulken** kommer, dat ik er niet aan durf denken. 3. Een derde, als ik het uitspreken mocht, waar 't mij scheelt, ik wil liever in twijfel leven als in zekerheid ; ik zal 't op een mogelijk laten afgaan, ik wil liever in twijfel blijven, als tot zekerheid komen. 4. De vierde oorzaak is onkunde, daarin bestaat een groot deel van uw ongeluk. 5. Nog eens, gij zijt achteloos, gij houdt slordig huis, net als die rentmeester; hij ging aan de schuldenaars vragen wat zij schuldig waren, wie heeft het zijn leven gehoord ? 6. Waaruit spruit het nog, uw beklagelijke toestand ? Uit een groote verwaandheid. Gij stelt het eens voor vast, dat gij in den hemel zult komen, zonder grond, op valsche gronden. Geliefden, wij hopen van u betere dingen en met de zaligheid gepaard ; dat woord hoort gij dikwijls op stoel, en dat misbruikt gij, en dat wordt in de practijk **kwelijk** van u gesteld. 7. Och armen, zij willen liever op avontuur afgaan als middelen gebruiken. 8. Gij hebt een algemeene verwarde gedachte van de goddelijke barmhartigheid en gij ziet niet Zijne verschrikkelijke rechtvaardigheid. Of de barmhartigheid Feilde, zegt gij, dan zal ik sterven als een blok, of als Judas desperaat, of met een ingebeelden hemel zal ik in de helle vallen, of ik zal sterven met een schreeuw : vergeef het mij ! 9. Nog een reden, ge stelt het jaar en dag uit. 10. Weet ge waar 't scheelt bij geleerd en ongeleerd ? Ge hebt niet gaarne kommer in uw hart, ge zijt vijand van allen kommer, al weet ge dat de kommer u niet erger maakt. **Ge** zijt wel bekommerd over een stuk

brood, over een kleet, maar over uw staat niet. Hoe kunt ge zoo bot leven? Wie heeft u betooverd? Zoodat het de Joden niet alleen zijn, die met een deksel op hun harte zijn, maar de verworpenen ook.

Wij zullen er nu nog wat redenen bij doen. Het spruit ook hier uit:

1. Eerst, het is of gij alleen kwade gedachten van ons had, anderen hebben zulke goede gedachten van ons, en daar wil ik het bij laten, zeggen ze, ze denken niet alleen dat ik nabij, maar binnen in het koninkrijke ben, en daar zal ik 't bij laten. Openb. III: 1, Gij hebt den naam dat gij leeft. Ja zeggen zij, geliefden, wij gelooven betere dingen van u, en met zaligheid gemengd, en daar zal ik het bij laten. Ik denk niet, dat er iemand op stoel zal komen, die mij dat ontrukken zal. Ik zal bij **zulken** gaan, die de breuke op 't lichtste genezen, die bedriegerijen spreken, **welker** lof uit menschen is. Deze tekst gaat verder; die hebben liever de daad en een kwaden naam, als een goeden naam en de daad missen.

2. Menig mensch is met dwalingen en ketterijen bezet in zijn harte, omtrent de zekerheid van zijn staat der genade en heerlijkheid. Men is dwaalzuchtig in zijn harte.

a. De een zegt, 't is onmogelijk de zekerheid te weten, wilt ge met een ladder van de aarde naar den hemel klimmen? Ik kan met Paulus niet in den derden hemel opklimmen, ik kan met de Apostelen niet op Thabor klimmen, ik kan in den hemel niet gaan kijken of mijn naam daar geschreven staat, het Lam heeft het boek geopend. Maar als God iemand ordinair leidt, is het dan onmogelijk?

b. Een tweede dwaling is, 't is niet noodig dat ik verzekerd ben; een kermende Asaph en een donkere Heman is wel in den hemel, zoowel als een verzekerde Paulus? Als dat waar is, behoeft God niet te zeggen, onderzoekt uzelve, of gij in den geloove zijt, beproeft uzelfen, 2 Cor. XIII: 5.

c. Een derde dwalinge is, gij zegt, 't is geestdrijverij. Dat zou waar zijn als 't niet was naar de wet en naar het Getuigenis, Jes. VIII: 22. Maar nu dat te zeggen, is ketterij, en die ketterij moet men verwerpen na de eerste en tweede vermaninge, Tit. III: 10.

d. Een vierde dwaling, 't is groote verwaandheid, dat de vromen zoo spreken van verzekering. Wien maakt gij u gelijk? Een Bileam in verwaandheid. Maar Paulus **zeide** ik weet, Wien ik geloofd hebbe, en ik ben verzekerd, 2 Tim. 1: 12. Och zei David, ik heb uw vreugde gesmaakt, mocht ik ze eens weder smaken, Ps. LI: 14. Dan worden ze zoo klein, zij verkleinen zich tot niet toe. Nooit zijn ze minder verwaand, nooit nederiger, als dat zij in 't licht van 's Heeren aangezicht leven, dan erkennen ze de genade **Gods**.

e. Is er nog een dwalinge in u? Ja, gij zegt, al de heiligen hebben doorgaans hun weg bewandeld met tranen van berouw,

geloofs-oefeningen, liefde, klachten; de minsten waren verzekerd, dat is waar, maar zij gebruikten evenwel kenteekens, zij verachten ze niet. Ja ze behelpen er **zichzelf** wel mede. Het was, ik denk aan 't liefelijke spel der snaren, de oude jaren, dag en nacht, werden steeds van mij overdacht, zij overdenken de dagen van ouds, Ps. LXXII : 6, zij stellen voor hunne **oogen** voortaan de groote barmhartigheden, die God voormaals heeft gedaan.

f. Ja, zult ge zeggen, ik ben tevreden in natuur en genade met de kruimpjes, die van de tafel vallen. Gij dwaalt, moet ge niet groeien? houdt God Zijne kinders **zoo** armelijk? Och neen, doet uwen mond wijd open, Ik zal u meer toevoegen, **ende** Ik zal hem vervullen, Ps. LXXXI : 11. **Ijvert** naar de beste gaven, zegt Paulus, 1 Cor. XII: 31.

3. Het derde is, gij wilt u van uwe beminde zonde niet afhouden, die is u te lekkere bete, daar wilt gij niet van scheiden, uw rechteroog, hand, voet belet u met de kenteekens te werken; wat moogt ge u **zoo** onderzoeken, ge hebt dit en dat, de zonden die u omringen, gij moet maar een **doode** vlieg hebben.

Wij zouden er nog wat bijvoegen, maar dan zouden wij te lang zijn. Wij zullen in 't vervolg nog meer redenen geven van dien beklagelijken staat, en nog acht teekens stellen voor de derdigste maal van 't gezegende zaad.

De Heere zegene dit woord aan ons en **ulieden**, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-ACHT-EN-DERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH, XII: 20, 21,

Behelzende nog eenige redenen, waarom het kenteeken prediken van de meesten **zoo** veracht wordt.

Wij lezen, Jes. LXI : 9, Allen, die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Daar is **zoo** wat in een kind van God, waardoor ze blinken als een licht, waardoor een iegelijk, die hen ontmoet, ze kent, dat ze zijn een zaad, dat de Heere gezegend heeft. Ontmoette men den Hoogepriester in het Oude Testament, het kon niet wezen, of men moest hem kennen ; hij droeg de gouden **plate**, schouderbanden vol edelgesteenten, den rok, en wat dies meer is. Al wat

er aan hem was deed hem kennen, zoodat elk **zeide**, dat is de Hoogepriester.

Paulus **zeide** eens, ik wist niet, broeders, dat het de Hoogepriester was, Hand. XXIII: 5. Hoe Paulus, was de Hoogepriester niet meer te kennen? Ja, hij was wel te kennen, maar hij wou niet met dat zeggen te kennen geven, dat er geen Hoogepriester meer wezen mocht, dat had uitgediend met de komst van den Heere Jezus, den eenigen Hoogepriester naar de ordeninge van Melchizedek. Anders, **zeide** hij, **zoo** weet ik dat er geschreven staat, den Overste **uwes** volks zult gij niet vloeken. Nu zeggen wij, gij weet dat er geestelijke priesters zijn, en die zijn ook kenbaar voor een iegelijk die hen ziet, dat ze een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Als gij ze maar recht beziet, daar staan ze als edelgesteenten, als in kaskens der ringen. Wij hebben u laatst voor de negen en twintigste maal acht blijken daarvan gegeven. Van hun hoofd staat, **Marc. VII : 24**, Hij en wilde niet dat het iemand wiste, Hij en wilde het niet weten dat Hij in die stad of dat vlek was, maar, staat er bij, Hij en **konde** echter ook aldaar niet verborgen zijn of blijven. **Zoo** is 't ook met dat gezegende zaad, zij willen het altemet niet weten, maar ze kunnen niet verborgen zijn.

Laatst hadden wij deze blijken :1. Daar is er geen een van 't gezegende zaad, of ze leggen zulke zware fondamenten onder hun staat, ze bouwen op geen zandgrond. 2. Als ze hun staat opmaken, en ze zulke goede fondamenten gelegd hebben, dan zijn 't zulke vergenoegde menschen; ik heb niets in de wereld gebracht, zeggen ze, naar den **lichame** en naar de ziele, als zonde en vloek, ik zal er naar het lichaam niets uitdragen, maar dat goed zal ik behouden, mijne ziele. 3. Het derde was, zij durfden wat in de hand van God bevelen, en ze zeiden, mijn allerliefste Heere, mijn allerliefste panden betrouw ik U toe, mijn man, vrouw, kinderen, gemeente, ik leef en sterf gerust. 4. Zij hebben zooveel liefde voor de voorzienigheid **Gods**, daar gewonnen ze zich aan. 5. Zij vereenigen zich **zoo** gewillig met **Gods** raad ; doe met mij, zeggen ze, wat U belieft; zegt Gij, Ik hebbe geen lust aan die of die zake, het is wel. 6. Als God zijn raad ontdekt door uitvoering of anders, ze zwijgen. 7. Als ze **Gods** gebod zien, ze slaan meteen de hand aan den ploeg, ze zijn standvastig,, 't is opzet, zeggen ze. 8. Ze zijn **zoo** vrijmoedig. De wereld zegt dat ze assurant zijn; maar neen, ze zijn geestelijk vrijmoedig. Ze zagen Petrus, Johannes en Jacobus, voor den raad staande, en ze waren verwonderd over hunne vrijmoedigheid. Dat waren de laatste acht.

Wij zeiden toen, dat wij er wederom acht zouden bijdoen, als God gaf dat wij tot u spraken, dat wij dan heden zullen doen